

Ankestyrelsens praksisundersøgelser

Kommunernes behandling af sager om bevilling af hjælpe- midler og forbrugsgoder efter servicelovens § 112 og § 113

November 2007

Ankestyrelsen

Ankestyrelsen

Titel	Praksisundersøgelse om kommunernes behandling af sager om bevilling af hjælpemidler og forbrugsgoder efter servicelovens § 112 og § 113
Udgiver	Ankestyrelsen, november 2007
ISBN nr.	ISBN 978-87-7811-038-1
Designkoncept	Kontrapunkt as
Layout og tryk	Schultz Grafisk
Kontakt	Ankestyrelsen, Amaliegade 25, Postboks 9080, 1022 København K Telefon 33 41 12 00. Telefax 33 41 14 00
E-post	E-post: ast@ast.dk
Hjemmeside:	www.ast.dk

Denne publikation kan frit citeres med tydelig kildeangivelse

Indholdsfortegnelse

Side

4	Kapitel 1	Resumé og anbefalinger
8	Kapitel 2	Resultater af vurderingerne
21	Kapitel 3	Vurdering af sagernes materielle korrekthed
41	Kapitel 4	Vurdering af formalitetsregler
43	Bilag 1:	Undersøgelsens hjemmel, omfang og metode
46	Bilag 2:	Regelgrundlag
50	Bilag 3:	Principafgørelser
59	Bilag 4:	Måleskema

1 Resumé og anbefalinger

Ankestyrelsen har gennemført en praksisundersøgelse om kommunernes praksis i sager om bevilling af hjælpemidler og forbrugsgoder i henhold til servicelovens § 112 og § 113¹. I undersøgelsen indgår 167 sager fra 17 kommuner².

Der kan efter bestemmelserne ydes hjælp til traditionelle hjælpemidler som gangstativer, rollator, toiletforhøjer, særlige senge, kørestole mv. Hjælpen gives til anskaffelse af det bedst egnede og billigste hjælpemiddel. Hjælpen kan ydes som udlån, som kontantydelse eller som naturalhjælp.

Derudover kan der ydes hjælp til køb af forbrugsgoder, som omfatter produkter, som er fremstillet og forhandles bredt med henblik på sædvanligt og almindeligt forbrug. Det kan for eksempel være hvilestole, 3-hjulede cykler, el-cykler, køkken- og husholdningsredskaber mv. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo. Det kan være tv, almindelige senge, borde og stole, computere, mobiltelefoner og cykler mv.

1.1 Ankestyrelsens vurdering af sagerne

Det samlede resultat af undersøgelsen viser, at kommunerne i 84 pct. af sagerne har truffet afgørelser, der er i overensstemmelse med regler og praksis. 16 pct. af afgørelserne ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag. I 11 pct. af sagerne manglede der væsentlige eller afgørende oplysninger og i 5 pct. var der truffet forkerte afgørelser.

Sager om forbrugsgoder ville i højere grad blive ændret eller hjemvist end sager om hjælpemidler. 20 pct. af sagerne om forbrugsgoder ville blive ændret eller hjemvist. 8 pct. af sagerne manglede væsentlige eller afgørende oplysninger og 12 pct. af afgørelserne var forkerte.

¹ Lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 18. januar 2007.

² Se i øvrigt bilag 1 om undersøgelsens hjemmel, omfang og metode.

14 pct. af sagerne om hjælpemidler ville blive ændret eller hjemvist, hvis Ankestyrelsen havde behandlet sagerne. I samtlige disse sager er det Ankestyrelsens vurdering, at sagerne var for dårligt oplyst til, at der kunne træffes en afgørelse om bevilling af det ansøgte hjælpemiddel. De nævnte resultater afspejler, at reglerne om hjælp til køb af et forbrugsgode tilsyneladende er sværere at håndtere for kommunerne end reglerne om hjælpemidler. Det skyldes dels vanskeligheder i forbindelse med vurdering og fastsættelse af en eventuel egenbetaling og dels vurderingen af, om forbrugsgodet er en del af sædvanligt indbo.

Kommunerne har i en del sager bevilget hjælpemidler/forbrugsgoder uden det fremgår af sagen, at kommunen har vurderet borgerens funktionsevne, herunder taget stilling til varigheds- og væsentlighedskriteriet. Det skyldes i en række tilfælde, at ansøgningen kommer i form af en anmodning fra hjemmeplejen, en ergoterapeut eller fra en fysioterapeut, hvor ansøgningen alene indeholder oplysning om borgerens alder, men intet om borgerens funktionsevne.

Der er ingen sager i undersøgelsen, hvor et hjælpemiddel/forbrugsgode har været påkrævet for, at borgeren kunne udøve et erhverv. Det kan muligvis skyldes, at en del af behovet dækkes med den hjælp, der kan ydes efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Tilsyneladende er det ikke de erhvervsaktive, der har behov for hjælpemidler/forbrugsgoder efter bestemmelserne i serviceloven.

Ankestyrelsens anbefalinger

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne i højere grad sikrer, at

der i sagerne er den fornødne dokumentation for, at betingelserne for at yde hjælpen er opfyldt

kommunerne overvejer, om hjemmehjælpen kan bistå med tilvejebringelse af oplysninger til brug ved bevilling af mindre hjælpemidler for eksempel ved udfyldning af et skema

kommunerne er opmærksomme på, at det fremgår af sagen, at kommunen har vurderet borgerens funktionsevne, herunder taget stilling til varigheds- og væsentlighedskriteriet

kommunerne i højere grad er opmærksomme på, hvilke forbrugsgoder der indgår i sædvanligt indbo. Flere og flere forbrugsgoder vil efterhånden blive betragtet som sædvanligt indbo i takt med den almindelige samfundsudvikling

kommunerne er opmærksomme på, at også afgørelser om bevilling af hjælpemidler og forbrugsgoder bør gives skriftligt med tydelig lovhjemmel med angivelse af paragraf, stykke og nummer

kommunerne er opmærksomme på, om der er behov for støtte til hjælpemidler eller forbrugsgoder til erhvervsaktive borgere med nedsat funktionsevne

1.2 Undersøgelsens faktuelle baggrund

Hovedformålet med undersøgelsen er at vurdere, om servicelovens regler om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder er overholdt, herunder reglerne om egenbetaling for så vidt angår forbrugsgoder.

I undersøgelsen indgår der i alt 167 sager fra i alt 17 kommuner, heraf er 30 pct. afgjort før kommunalreformens ikrafttræden den 1. januar 2007, og 70 pct. er afgjort efter.

Resultaterne af Ankestyrelsens vurdering af sagerne fremgår af kapitel 2, mens der i kapitel 3 og 4 er medtaget eksempler på sager, der illustrerer de enkelte problemstillinger. Kapitel 3 indeholder en gennemgang af Ankestyrelsens materielle vurdering af afgørelsernes korrekthed. Kapitel 4 indeholder Ankestyrelsens vurdering af, om formalitetsreglerne har været overholdt. Bilagene indeholder undersøgelsens hjemmel, omfang og metode samt regelgrundlag, uddrag af Principafgørelser og det anvendte måleskema.

2 Resultater af vurderingerne

Det samlede resultat af undersøgelsen viser, at kommunerne i 84 pct. af sagerne har truffet afgørelser, der er i overensstemmelse med regler og praksis. Afgørelsen ville derimod blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag, i de resterende 16 pct. af afgørelserne. I 11 pct. af sagerne manglede der væsentlige eller afgørende oplysninger, og i 5 pct. var der truffet forkerte afgørelser.

Sager om forbrugsgoder ville i højere grad blive ændret eller hjemvist end sager om hjælpemidler. 20 pct. af sagerne om forbrugsgoder ville blive ændret eller hjemvist. 8 pct. af sagerne om forbrugsgoder manglede væsentlige eller afgørende oplysninger og 12 pct. af afgørelserne var forkerte.

14 pct. af sagerne om hjælpemidler ville blive ændret eller hjemvist, hvis Ankestyrelsen havde behandlet sagerne. I samtlige disse sager er det Ankestyrelsens vurdering, at sagerne var for dårligt oplyst, til at der kunne træffes en afgørelse om bevilling af det ansøgte hjælpemiddel.

Ankestyrelsen har ved vurderingen af de indkaldte sager overordnet taget stilling til, om bevillingen har været i overensstemmelse med reglerne i servicelovens §§ 112 og 113 om hjælpemidler og forbrugsgoder og Ankestyrelsens praksis.

Ankestyrelsen har blandt andet vurderet, om

- oplysningsgrundlaget i den enkelte sag har været tilstrækkeligt
- de materielle betingelser i bestemmelserne er opfyldt
- det fremgår, hvilken afgørelse der er truffet samt med hvilken hjemmel

Ankestyrelsen har desuden taget stilling til, om der er foretaget korrekt afgrænsning mellem hjælpemidler, forbrugsgoder og sædvanligt indbo. Endelig er det vurderet, om kommunerne har foretaget en korrekt beregning af en eventuel egenbetaling og om reglen i servicelovens § 113, stk. 5 om forbrugsgoder, der udelukkende fungerer som hjælpemidler, er anvendt korrekt.

2.1 Grundoplysninger og oplysninger om kommunernes afgørelser

I undersøgelsen indgår langt flere kvinder end mænd. 64 pct. af bevillingerne af hjælpemidler eller forbrugsgoder er givet til kvinder, *jf. tabel 2.1.*

Tabel 2.1 Alder på afgørelsestidspunktet

	Mænd		Kvinder		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
18 – 39 år	6	4	16	10	22	13
40 – 49 år	5	3	12	7	17	10
50 – 59 år	8	5	18	11	26	16
60 – 69 år	14	8	12	7	26	16
70 – 79 år	10	6	18	11	28	17
80 – 89 år	17	10	28	17	45	27
100 år eller derover	2	1	1	1	3	2
I alt	62	37	105	64	167	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

Det fremgår også, at kvinderne er yngre end mændene. Godt 2 ud af 3 mænd er over 60 år, mens det tilsvarende er godt halvdelen af kvinderne.

Kommunerne har indsendt 107 sager om bevilling af hjælpemidler og 57 sager om bevilling til køb af forbrugsgoder med eller uden egenbetaling. De sidste 3 sager handler om bevilling af 'noget andet', *jf. tabel 2.2.*

Tabel 2.2 Hvad går kommunens afgørelse ud på?

	Antal	Pct.
Bevilling af hjælpemiddel	107	64
Bevilling af forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling	38	23
Bevilling af forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling + bevilling af nødvendige udgifter til et dyrere produkt eller særlig indretning	11	7
Bevilling af forbrugsgode med et beløb svarende til de fulde anskaffelsesudgifter	8	5
Andet	3	2
I alt	167	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

Forbrugsgoder bevilges som udgangspunkt med 50 pct. egenbetaling. Hvis forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne, kan det bevilges uden egenbetaling, ligesom der kan bevilges nødvendige udgifter til et dyrere produkt eller til en særlig indretning af produktet.

23 pct. af sagerne omhandler bevilling af et forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling. I 7 pct. af sagerne er bevilget et forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling samt bevilling af nødvendige merudgifter til et dyrere produkt eller til en særlig indretning af forbrugsgodet. I 5 pct. af sagerne er der bevilget et forbrugsgode svarende til de fulde anskaffelsesudgifter.

2.2 Resultater af den materielle vurdering af kommunens afgørelse

Afgørelsernes korrekthed og oplysningsgrundlag

I 84 pct. af sagerne har kommunen truffet en afgørelse i overensstemmelse med regler og praksis. I 16 pct. af sagerne ville afgørelsen blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag i Ankestyrelsen, *jf. tabel 2.3*.

Tabel 2.3 Har kommunen samlet set truffet en afgørelse i overensstemmelse med regler og praksis?

	Antal	Pct.
Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	140	84
Nej, afgørelsen ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag	27	16
I alt	167	100

Der er 19 sager, hvor kommunerne ikke har haft det fornødne oplysningsgrundlag til at træffe den afgørelse, som de rent faktisk har truffet. Derudover er der 8 sager, hvor sagerne har været tilstrækkelig belyst, men hvor afgørelserne ville blive ændret eller hjemvist i klagesystemet, *jf. tabel 2.4*.

Tabel 2.4 Oplysningsgrundlag i sagerne sammenholdt med afgørelsens korrekthed

	Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis		Nej, afgørelsen ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Ingen oplysninger mangler	88	53	6	4	94	56
Mindre væsentlige oplysninger mangler	52	31	2	1	54	32
Væsentlige oplysninger mangler	0	0	9	5	9	5
Afgørende oplysninger mangler	0	0	10	6	10	6
I alt	140	84	27	16	167	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

Det vil sige, at i alt 27 afgørelser ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag i Ankestyrelsen. I kapitel 3 er et udpluk af disse afgørelser nærmere beskrevet.

Flere sager om forbrugsgoder ville blive ændret eller hjemvist end sager om hjælpemidler. 14 pct. af sagerne om hjælpemidler og 20 pct. af sagerne om forbrugsgoder ville blive ændret eller hjemvist, hvis Ankestyrelsen havde behandlet sagerne, *jf. tabel 2.5*.

Tabel 2.5 Har kommunen samlet set truffet en afgørelse i overensstemmelse med regler og praksis – fordelt på sager om hjælpemidler og forbrugsgoder/andet?

	Hjælpemidler		Forbrugsgoder/andet		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	92	86	48	80	140	84
Nej, afgørelsen ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag	15	14	12	20	27	16
I alt	107	100	60	100	167	100

Ankestyrelsen har foretaget en vurdering af, om de indsendte sager har været oplyst i en sådan grad, at kommunen har kunnet træffe den konkrete afgørelse i den enkelte sag.

Undersøgelsen viser, at oplysningsgrundlaget i sager om hjælpemidler oftere er mangelfuldt end oplysningsgrundlaget i sager om forbrugsgoder. 14 pct. af sagerne om hjælpemidler mangler væsentlige eller afgørende oplysninger, *jf. tabel 2.6*.

Tabel 2.6 I hvilken grad er sagen oplyst – fordelt på sager om hjælpemidler og forbrugsgoder/andet?

	Hjælpemidler		Forbrugsgoder/andet		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Ingen oplysninger mangler	56	52	38	63	94	56
Mindre væsentlige oplysninger mangler	37	35	17	28	54	32
Væsentlige oplysninger mangler	7	7	2	3	9	5
Afgørende oplysninger mangler	7	7	3	5	10	6
I alt	107	100	60	100	167	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

I sager om forbrugsgoder manglede der væsentlige eller afgørende oplysninger i 8 pct. af sagerne.

Bestemmelsernes materielle betingelser

Der er betingelser knyttet til en bevilling af et hjælpemiddel eller til hjælp til køb af et forbrugsgode. Det er således en betingelse for at få hjælp, at ansøger har en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Derudover skal én af de følgende tre betingelser være opfyldt:

- enten skal hjælpemidlet eller forbrugsgodet i væsentlig grad kunne afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne
- det skal i væsentlig grad kunne lette den daglige tilværelse i hjemmet, eller
- det skal være nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv

Betingelsen om, at ansøgeren skal have en varigt nedsat funktionsevne, er i høj grad eller i nogen grad opfyldt i 92 pct. af sagerne, *jf. tabel 2.7*.

Tabel 2.7 Er betingelsen om, at borgeren skal have en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne opfyldt?

	Antal	Pct.
I høj grad	135	81
I nogen grad	18	11
I ringe grad	10	6
Nej	4	2
I alt	167	100

Betingelsen om, at hjælpemidlet eller forbrugsgodet i væsentlig grad skal afhjælpe følgerne af den nedsatte funktionsevne, er opfyldt enten i høj grad eller i nogen grad i 90 pct. af sagerne, *jf. tabel 2.8*.

Tabel 2.8 Er betingelsen om, at hjælpemidlet/forbrugsgodet i væsentlig grad afhjælper de varige følger af den nedsatte funktionsevne opfyldt?

	Antal	Pct.
I høj grad	127	76
I nogen grad	23	14
I ringe grad	10	6
Nej	6	3
Ikke relevant	1	1
I alt	167	100

Note: Den ene sag, hvor spørgsmålet ikke var relevant, er omtalt i kapitel 3 som sag nr. 108. Der var bevilget en almindelig cykel, som antages at henhøre under almindelig indbo, og sådanne genstande kan der ikke bevilges hjælp til køb af.

Betingelsen om, at hjælpemidlet eller forbrugsgodet i væsentlig grad skal kunne lette den daglige tilværelse i hjemmet, er i høj grad eller i nogen grad opfyldt i 90 pct. af sagerne, *jf. tabel 2.9.*

Tabel 2.9 Er betingelsen om, at hjælpemidlet/forbrugsgodet i væsentlig grad letter den daglige tilværelse i hjemmet opfyldt?

	Antal	Pct.
I høj grad	127	76
I nogen grad	23	14
I ringe grad	10	6
Nej	6	3
Ikke relevant	1	1
I alt	167	100

Note: Den ene sag, hvor spørgsmålet ikke var relevant, er omtalt i kapitel 3 som sag nr. 108. Der var bevilget en almindelig cykel, som antages at henhøre under almindelig indbo, og sådanne genstande kan der ikke bevilges hjælp til køb af.

Det bemærkes, at der blandt de indsendte sager ikke er eksempler på, at det bevilgede hjælpemiddel eller forbrugsgode var nødvendigt for, at borgeren kunne udøve et erhverv.

Kapitel 3 indeholder en række eksempler på sager, hvor Ankestyrelsen har vurderet, at de ovenfor nævnte betingelser henholdsvis var og ikke var opfyldt.

Særligt om sagerne der vedrører forbrugsgoder

I undersøgelsen indgår i alt 60 sager om forbrugsgoder med/uden egenbetaling eller andet, *jf. tabel 2.10*. Resultaterne i det følgende omhandler alene disse 60 sager.

Tabel 2.10 Fordeling af sager om forbrugsgoder

	Antal	Pct.
Bevilling af forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling	38	63
Bevilling af forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling + bevilling af nødvendige udgifter til et dyrere produkt eller særlig indretning	11	18
Bevilling af forbrugsgode med et beløb svarende til de fulde anskaffelsesudgifter	8	13
Andet	3	5
I alt	60	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

38 sager handler om bevilling af et forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling. I 36 af disse sager har Ankestyrelsen vurderet, at hjælpen til anskaffelsen af et forbrugsgode er udmålt i overensstemmelse med reglerne om egenbetaling, *jf. tabel 2.11*.

Tabel 2.11 Er hjælp til anskaffelse af forbrugsgodet udmålt i overensstemmelse med reglen om 50 pct. egenbetaling?

	Antal	Pct.
Ja	36	95
Nej	1	3
Ikke relevant	1	3
I alt	38	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

11 sager handler om bevilling af et forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling samt bevilling af nødvendige udgifter til et dyrere produkt eller en særlig indretning.

I 10 af de 11 sager har Ankestyrelsen vurderet, at afgørelsen i høj grad er i overensstemmelse med reglerne om at yde hjælp til forbrugsgode der er dyrere end et almindeligt standardprodukt, hvorimod dette ikke var tilfældet i den sidste sag, *jf. tabel 2.12*.

Tabel 2.12 Er hjælp til anskaffelse af forbrugsgodet udmålt i overensstemmelse med reglerne om egenbetaling?

Bevillingens art	Afgørelsens overensstemmelse med regler om egenbetaling							
	I høj grad		I nogen grad		Nej		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Bevilling af forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling + bevilling af nødvendige udgifter til et dyrere produkt eller særlig indretning	10	91	0	0	1	9	11	100
Bevilling af forbrugsgode med et beløb svarende til de fulde anskaffelsesudgifter	4	50	2	25	2	25	8	100

8 sager om forbrugsgoder handler om bevilling af et forbrugsgode uden egenbetaling eftersom forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel.

I 6 af de 8 sager var betingelsen for at yde hjælpen uden egenbetaling enten i høj grad eller i nogen grad opfyldt. I de sidste 2 sager, var betingelsen ikke opfyldt.

2.3 Resultater af den formelle vurdering af kommunens afgørelse

Som led i vurderingen af kommunernes overholdelse af formelle sagsbehandlingsregler har Ankestyrelsen blandt andet vurderet, hvorvidt det af sagen klart fremgår, hvilken afgørelse kommunen har truffet og med hvilken hjemmel.

Det fremgår af undersøgelsen, at der i 44 pct. af sagerne foreligger en egentlig skriftlig afgørelse i sagen, mens der i 56 pct. af sagerne foreligger et skriftligt notat i kommunes journal om den trufne afgørelse, *jf. 2.13*.

Tabel 2.13 Hvilken form har afgørelsen?

	Antal	Pct.
Skriftlig afgørelse	74	44
Skriftligt notat i kommunens journal	93	56
I alt	167	100

Det er et krav i retssikkerhedsloven³, at Ankestyrelsens afgørelser skal være skriftlige. Der er ikke et tilsvarende skriftlighedskrav i loven for så vidt angår kommunale afgørelser.

Selvom det ikke er et udtrykkeligt krav, at en afgørelse til borgeren skal foreligge skriftligt, er det Ankestyrelsens opfattelse, at der under alle omstændigheder skal gøres et notat i sagen med oplysninger om, hvad der er truffet afgørelse om, en kort begrundelse og en henvisning til hjemmelsgrundlaget. Det kan støttes på en almindelig ulovbestemt retsgrundsætning om, at alle væsentlige forhold og ekspeditioner i en sag skal fremgå af sagen og akterne. En afgørelse må anses at være en meget væsentlig ekspedition i sagen. I tilfælde hvor afgørelsen går borgeren imod, skal borgeren have en skriftlig afgørelse med begrundelse og klagevejledning. Forvaltningen, herunder for eksempel en ny sagsbehandler ved sagsbehandlerskift skal kunne få et overblik over sagen og borgeren skal kunne få dokumenteret, at pågældende har fået en bevilling og det nærmere omfang af bevillingen.

Tilsvarende overvejelser gør sig gældende i relation til krav om, at det klart skal fremgå af sagen, hvilken hjemmel kommunen henviser til i forhold til den konkrete afgørelse.

Endelig følger pligten for kommunerne til at skrive et notat om en afgørelse, som er givet mundtligt, indirekte af retssikkerhedslovens § 76. Efter denne bestemmelse skal Ankestyrelsen følge kommunernes praksis. En forudsætning for dette er, at kommunerne kan dokumentere, hvilken afgørelse der er truffet i sagen og med hvilken hjemmel.

³ Lov om retssikkerhed og administration, *jf. lovbekendtgørelse nr. 1047 af 27. august 2007*.

I 93 pct. af sagerne har borgeren ved afgørelsen fået fuldt ud medhold, mens der i de sidste 7 pct. af sagerne har været tale om, at borgeren kun delvist har fået bevilget det ansøgte, *jf. tabel 2.14.*

Tabel 2.14 Har borgeren ved afgørelsen fået fuldt ud medhold?

	Antal	Pct.
Ja	155	93
Nej	12	7
I alt	167	100

Official- eller undersøgelsesprincippet indebærer, at det er forvaltningsmyndigheden, som har ansvaret for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst. Oplysningerne skal indeholde både det faktiske og det retlige materiale som er nødvendig for afgørelsen. Præciseringen af det retlige materiale vil ofte være meget væsentligt i sager på hjælpemiddelområdet, herunder hvilken lovbestemmelse og eventuel relevant bekendtgørelse. Dette skyldes blandt andet de meget differentierede regler vedrørende forbrugsgoder og hjælpemidler, for eksempel i forhold til egenbetaling, udlån etc.

I 98 pct. af sagerne fremgår det i høj grad eller i nogen grad, hvilken afgørelse der er truffet. I 2 pct. af sagerne fremgår det kun i ringe grad, hvilken afgørelse der er truffet, *jf. tabel 2.15.*

Tabel 2.15 Fremgår det af sagen, hvilken afgørelse og med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?

	I høj grad		I nogen grad		I ringe grad		Nej		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Fremgår det hvilken afgørelse der er truffet?	153	92	11	6	3	2	0	0	167	100
Fremgår det med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?	81	49	62	37	7	4	17	10	167	100

I 86 pct. af sagerne fremgår det i høj grad eller i nogen grad, med hvilken hjemmel kommunen har truffet afgørelsen. I 14 pct. af sagerne fremgår det kun i ringe grad eller slet ikke, med hvilken hjemmel kommunen har truffet den konkrete afgørelse.

I 88 pct. af sagerne har borgeren i høj grad eller i nogen grad været inddraget ved behandlingen af sin sag, mens borgeren enten kun i ringe grad eller slet ikke har været inddraget i de sidste 12 pct. af sagerne, *jf. tabel 2.16*.

Tabel 2.16 Har borgeren været inddraget i behandlingen af sagen?

	Antal	Pct.
I høj grad	97	58
I nogen grad	50	30
I ringe grad	16	10
Nej	4	2
I alt	167	100

20 pct. af sagerne har givet anledning til bemærkninger udover det allerede anførte, *jf. tabel 2.17*. Om disse bemærkninger henvises til kapitel 3.

Tabel 2.17 Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger?

	Antal	Pct.
Ja	33	20
Nej	134	80
I alt	167	100

3 Materiel vurdering af sagerne

3.1 Generelle bemærkninger

Ved den materielle vurdering af sagerne er der set på, om kommunerne har bevilget støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder til borgere i overensstemmelse med lovgivningen.

De regler, der er vurderet i forhold til, er reglerne i serviceloven om støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne samt reglerne om hjælp til køb af forbrugsgoder. Der henvises til bilag 2 for det samlede regelgrundlag.

Det er vurderet, om ansøgers funktionsevne på bevillingstidspunktet var varigt nedsat, og dermed om ansøger var omfattet af personkredsen for bevilling af hjælpemidler eller forbrugsgoder samt om ansøger opfyldte de øvrige betingelser for bevilling.

Da det ikke er et lovkrav, er det ikke vurderet, om den såkaldte funktionsevne metode har været anvendt.

I de tilfælde, hvor der er ydet hjælp til køb af forbrugsgoder, har undersøgelsen også omfattet en vurdering af, om hjælpen til forbrugsgodet er udmålt i overensstemmelse med reglerne om egenbetaling.

Undersøgelsen berører desuden afgrænsningen mellem hjælpemidler, forbrugsgoder, forbrugsgoder, der udelukkende fungerer som hjælpemidler og forbrugsgoder, der betragtes som almindeligt indbo. Også afgrænsningen til arbejdsredskaber har været vurderet i et enkelt tilfælde.

Undersøgelsen viser, at afgrænsningen mellem hjælpemidler og forbrugsgoder, og især afgrænsningen mellem forbrugsgoder og forbrugsgoder, der indgår som sædvanligt indbo, volder problemer. Dog giver også afgrænsning af et forbrugsgode, der udelukkende anvendes som hjælpemiddel, anledning til problemer. Undersøgelsen tyder endvidere på, at der i kommunerne synes at være uens praksis med hensyn til bevilling af blandt andet el-køretøjer og cykler. Den usikkerhed, der viste sig ved Ankestyrelsens pilotundersøgelse på hjælpemiddel/forbrugsgodeområdet i 2001, synes fortsat at gøre sig gældende.

Langt den overvejende del af sagerne drejer sig om bevilling af mindre hjælpemidler til ældre medborgere.

Det var oprindeligt hensigten at undersøgelsen skulle omfatte lige mange bevillinger af henholdsvis hjælpemidler og forbrugsgoder. Det viste sig imidlertid, at enkelte kommuner kun havde få bevillinger af forbrugsgoder, hvorfor undersøgelsen endte med at omfatte 107 sager om bevilling af hjælpemidler og kun 60 sager om bevilling af forbrugsgoder, ligesom sagerne om bevilling af forbrugsgoder dækker en længere periode.

3.1.1 Om bevilling af et hjælpemiddel eller hjælp til køb af et forbrugsgode

Reglerne om hjælpemidler og forbrugsgoder fremgår af servicelovens § 112, stk. 1 og § 113.

Det overordnede formål med bestemmelserne om bevilling af hjælpemidler og forbrugsgoder er at kompensere en ansøger, der har en varig funktionsevnededsættelse. Bevilling af et hjælpemiddel eller et forbrugsgode skal således medvirke til, at ansøgerne får mulighed for at føre en så normal og selvstændig tilværelse som muligt, og i størst mulig grad gøre ansøgeren uafhængig af andres bistand i dagligdagen.

Tildeling af et hjælpemiddel eller forbrugsgode skal samtidig sikre, at ansøgeren får mulighed for at bevare eller opnå tilknytning til arbejdsmarkedet. Der har dog ikke været indsendt sager, hvor dette kriterium var relevant.

For at være berettiget til et hjælpemiddel eller forbrugsgode skal ansøger have en varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Det er uden betydning, hvad årsagen til funktionsevnededsættelsen er. Funktionsevnededsættelsen kan være medfødt eller opstået senere på grund af sygdom eller ulykkestilfælde. Selve diagnosen er ikke afgørende. Afgørende er derimod følgerne af lidelsen, om og i hvilket omfang funktionsevnen er nedsat.

Støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder ydes herefter, når hjælpemidlet eller forbrugsgodet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller er nødvendige for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

3.2 Om kommunen samlet set har truffet en rigtig afgørelse og om sagens oplysningsgrundlag

Som det fremgår af kapitel 2 har kommunerne i den overvejende del af sagerne truffet afgørelsen helt i overensstemmelse med reglerne og praksis.

Efter retssikkerhedslovens § 10 har myndigheden ansvaret for, at sager, der behandles efter denne lov, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse.

I 16 pct. af sagerne har kommunen dog bevilget et hjælpemiddel eller et forbrugsgode, uden at der er tilstrækkelig dokumentation for, at betingelserne er opfyldt. 5 pct. af sagerne er tilstrækkeligt oplyst, men bevilling er ikke desto mindre sket i strid med gældende regler og praksis.

Eksempler på forkerte afgørelser

Sag nr. 109. Sagen drejer sig om bevilling af autostol til et barn på 1 år med spasticitet og epilepsi. Stolen var bevilget som et forbrugsgode, der udelukkende fungerede som et hjælpemiddel.

Ankestyrelsen bemærker, at vi ikke er enige i kommunens afgørelse. Sagen er veloplyst, men vi vurderer, at der er tale om et sædvanligt forbrugsgode, som alle forældre med børn i den alder må anskaffe sig, hvis de kører bil med deres barn.

Sag nr. 128. Sagen drejer sig om eleverbart hovedgærde bevilget som hjælpemiddel til en 87-årig, der har haft lårbensbrud og efterfølgende er re-opereret med indsættelse af ny hofte og kompressionsfraktur i ryggen. Han har endvidere svært ved at trække vejret i liggende stilling.

Ankestyrelsen vurderer, at et eleverbart hovedgærde er et forbrugsgode, der skal bevilges efter reglerne om forbrugsgoder. Der kan i den forbindelse henvises til Principafgørelse C-22-05, der dog især belyser afgrænsningen mellem forbrugsgoder og sædvanligt indbo. Vi finder det tvivlsomt, om hovedgærdet i denne sag kan bevilges som et forbrugsgode, der udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, dels fordi der er et element af forbrugsgodeværdi knyttet til hovedgærdet, dels fordi det fremgår, at han er under snarlig udredning for vejrtrækningsproblemerne, hvorfor det er uvist om lidelsen er varig.

Sag nr. 108. Sagen drejer sig om bevilling af bedstemorcykel som et forbrugsgode til en 40-årig, der lider af fibromyalgi og hypermobilitet. Hun har smerter i nakke, skuldre, albue og håndled og cykler bedst på en bedstemorcykel.

Ankestyrelsen vurderer, at en der er tale om en ganske almindelig standardcykel, der må antages at henhøre under almindeligt indbo.

Sag nr. 037. Sagen drejer sig om bevilling af en 3 hjulet Nihola ladcykel til en 57-årig overvægtig mand med nedsat gangfunktion som følge af en hjerneblødning. Det er oplyst fra Center for Hjerneskade, at hans gangdistance er 1500 meter, at han har dropfodsskinne og, at han ikke kan benytte offentlige transportmidler, da han ikke kan overskue køreplaner og buslinjer. Den konkrete cykel vælges med den begrundelse, at den kan bære hans vægt og gives som et hjælpemiddel.

Ankestyrelsen vurderer, at en gangdistance på 1500 meter ikke giver grundlag for bevilling af en cykel som hjælpemiddel til transport i nærområde. Med hensyn til behov for transport i længere afstande er der utilstrækkelig dokumentation for hans problemer med at kunne benytte offentlige transportmidler. Cyklen er i øvrigt et standardprodukt og overvægt kan næppe begrunde, at et standardprodukt bevilges som hjælpemiddel.

Sag nr. 049, 096 og 098. Sagerne drejer sig om bevilling af el-cykler/cykler med hjælpemotor. Ankestyrelsen vurderer, at disse afgørelser er forkerte og henviser nærmere til vurdering af el-cykler i afsnit 3.3.5 om forbrugsgoder.

I de 11 pct. af sagerne, hvor oplysningsgrundlaget er utilstrækkeligt⁴, drejer det sig især om, at de helbredsmæssige forhold ikke har været tilstrækkelig lægeligt eller på anden måde belyst til, at der kunne træffes afgørelse.

Eksempler på sager hvor der mangler væsentlige oplysninger

Sag nr. 023. Sagen drejer sig om bevilling af en trykaflastende madras til en 76-årig kvinde. Eneste oplysning i sagen er en henvendelse fra hjemmehjælpen om, at pågældende ikke vender sig i sengen og, at der er behov for trykaflastende madras.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke er tilstrækkelige oplysninger til, at der kan træffes en afgørelse. Der mangler oplysninger om borgerens helbred, funktionsevne og øvrige forhold. Der er ingen oplysninger om lidelsen, herunder om den er varig. Der skal være dokumentation i sagen for at betingelserne for tildeling af et hjælpemiddel er opfyldt. Det er ikke tilstrækkeligt, at der kommer en anmodning fra hjemmehjælpen uden yderligere oplysninger og dokumentation.

⁴ Se kapitel 2, tabel 2.4

Sag nr. 081. De eneste oplysninger i sagen er en henvendelse fra hjemmeplejen om en transportkørestol til en 75-årig mand med nedsat lungefunktion.

Ankestyrelsen vurderer, at oplysningsgrundlaget er helt utilstrækkeligt til, at der kan træffes en afgørelse. Der mangler helbredsmæssige oplysninger og lægelig dokumentation, herunder om omfanget af den nedsatte lungefunktion og konsekvenserne for funktionsevnen.

Sag nr. 084. Sagen drejer sig om bevilling af plejeseng og toiletforhøjer til 87-årig efter ansøgning fra hjemmehjælpen.

Ankestyrelsen vurderer, at oplysningsgrundlaget er mangelfuldt, idet eneste oplysning er alder.

Sag nr. 021. Sagen drejer sig om bevilling af madras til en 82-årig efter ansøgning fra ergoterapeut.

Ankestyrelsens vurderer, at oplysningsgrundlaget er utilstrækkeligt, idet eneste oplysninger er alder.

Det er generelt Ankestyrelsens vurdering, at kommunerne bevilger mange mindre hjælpemidler, såsom rollator, badebænk, sengeklodser, toiletforhøjer, trykafastende madras og pude med mere men også større hjælpemidler, såsom kørestol og plejeseng til ældre medborgere, uden der i sagen foreligger oplysninger endsige dokumentation for at lovens betingelser om bevilling til et hjælpemiddel er opfyldt. Selv om det antages, at kommunen på anden måde har kendskab til den pågældende borger, skal det fremgå af bevillingssagen, at lovens betingelser er opfyldt. Det er ikke tilstrækkeligt, at det fremgår, at hjemmeplejen, en ergoterapeut eller en fysioterapeut ansøger og, at borgerens alder fremgår.

Sag nr. 159. Sagen drejer sig om bevilling af hvilestol som forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling til en 70-årig. Stolen er bevilget efter hjemmebesøg. Det fremgår, at der bevilges en dyrere stol end et standardprodukt og, at produktet har behov for særlig indretning.

Ankestyrelsen vurderer, at oplysningsgrundlaget er utilstrækkeligt til at træffe en afgørelse. Det fremgår indirekte, at borgeren muligvis ikke selv kan forflytte sig, men der foreligger

ingen funktionsbeskrivelse. Der er heller ikke oplysninger om, hvorfor et dyrere produkt end et standardprodukt er påkrævet.

Sag nr. 026. Sagen drejer sig om en 63-årig kvinde, der får bevilget en roller-mouse med 50 pct. egenbetaling samt fuldt tilskud til indretningen.

Ankestyrelsen vurderer, at oplysningsgrundlaget er mangelfuldt. Der foreligger ingen oplysninger om funktionsevnen, herunder helbredsmæssige oplysninger og derfor heller ingen oplysninger om, at roller-mousen i væsentlig grad afhjælper de varige følger af den nedsatte funktionsevne. Det kan således heller ikke vurderes, om den i væsentlig grad letter den daglige tilværelse eller eventuelt er nødvendig for at den pågældende kan udøve et erhverv.

Eksempel på en veloplyst sag

Sag nr. 008. Sagen drejer sig om bevilling af en el-hvilestol med katapult sæde. Borgeren er 68 år og lider af Parkinson samt tiltagende demens. Det fremgår, at borgeren har meget svært ved at rejse sig fra lænestolen, og det konstateres ved hjemmebesøg, at hans funktionsniveau er meget svingende, at han for det meste selv kan gå rundt i huset, men har vanskeligt ved at rejse sig fra en stol. Hjemmets stole afprøves, ryg og sæde forsøges kippet og stolene oplodset uden det afhjælper hans særlige behov. Det vurderes, at en elektrisk hvilestol i væsentlig grad vil være en lettelse i dagligdagen og afhjælpe problemerne i væsentlig grad. Det overvejes, om der er behov for katapultsæde således, at han vil blive i stand til selv at rejse og sætte sig eller kun med let hjælp. En stol afprøves med godt resultat, hvorefter den bevilges som et forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling samt bevilling af nødvendige udgifter til et dyrere produkt. Derudover foreligger der omfattende oplysninger om borgerens helbred, boligforhold, familiesituation og funktionsevne i hjemmet.

Ankestyrelsen vurderer, at sagen er veloplyst og veldokumenteret.

Ankestyrelsens anbefalinger

På baggrund af ovenstående anbefaler Ankestyrelsen, at

kommunerne er opmærksomme på, at sagerne er tilstrækkeligt belyst, og at kommunerne i den forbindelse er opmærksomme på, at det fremgår af sagen, at kommunen har vurderet borgerens funktionsevne, herunder taget stilling til varighedskriteriet og væsentlighedskriteriet. Kommunerne kan i den forbindelse anvende funktionsevnet metoden eller de dele, der måtte være relevante.

kommunerne overvejer, om hjemmehjælpen kan bistå med at tilvejebringe oplysninger til brug ved bevilling af mindre hjælpemidler for eksempel ved udfyldning af et skema.

3.3 Om varighedskriteriet – Om funktionsevnen er varigt nedsat

Det er vurderet, at betingelsen om, at ansøgeren skal have en varigt nedsat funktionsevne, er opfyldt i 92 pct. af sagerne.

Eksempel hvor borgeren ikke havde en varig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse

Sag nr. 019. Sagen drejer sig om bevilling af blandt andet en kødkniv til en 39-årig kvinde, der lider af slidgigt, tennisalbue og musearm. Hun har selv søgt efter ophold på gigtsanatorium, og det fremgår, at hun har fået bevilget andre hjælpemidler.

Ankestyrelsen vurderer, at der mangler lægelige oplysninger om omfanget og varigheden af hendes lidelse, ligesom hendes funktionsnedsættelse ikke er vurderet. Det er ikke tilstrækkeligt, at beskrive hendes diagnose uden at vurdere følgerne heraf for hendes dagligdag. Der foreligger ingen oplysninger om kniven, hvorfor det heller ikke er muligt at vurdere om den eventuelt henhører under almindeligt indbo.

Sag nr. 115. Sagen drejer sig om bevilling af en el-crosser som hjælpemiddel til en 65-årig kvinde, der i 30 år har haft problemer med begge knæ. Hun kan ikke længere køre bil, kan ikke tage bussen på grund af den begrænsede gangdistance, og kan derfor ikke komme ud for blandt andet at handle. Hun er et meget aktivt menneske, og har brug for at køre 2 til 3 gange dagligt. Hendes læge forventer ikke væsentlig forbedring af knæenes funktion og oplyser, at en protese er en mulighed, men at prognosen er usikker. Hun er henvist til hasteindlæggelse.

Ankestyrelsen vurderer, at væsentlighedskriteriet er opfyldt, jf. Principafgørelse C-30-00 og oplysningerne om hendes aktive liv. Det kan dog diskuteres om varighedskriteriet er opfyldt. Hun er ikke endeligt udredt, da hun afventer indlæggelse og eventuel operation samt overvejelser om en protese. Hun har heller ikke konsulteret en speciallæge. Selvom hendes egen læge vurderer, at tilstanden er stationær, uanset eventuel protese, bør den endelige udredning af speciallæge eller hospital afventes, før der træffes afgørelse. Det fremgår af principafgørelse O-2-00, der ganske vist drejer sig om støtte til køb af bil, at den til grund liggende sygdom var lægeligt veldokumenteret, og at der må foreligge relevant speciallægeerklæring. Det bemærkes, jf. Principafgørelse O-46-92, at en ansøger ikke er berettiget til at modsætte sig mindre og ufarlige kurative indgreb, der er lægeligt anbefalet, men at der ikke er pligt til at underkaste sig behandling, der kan medføre fare for liv eller førlighed.

3.4 Om væsentlighedskriteriet – Om hjælpemidlet/forbrugsgodet i væsentlig grad afhjælper de varige følger af den nedsatte funktionsevne og i væsentlig grad letter den daglige tilværelse i hjemmet

I 90 pct. af sagerne er betingelserne om, at hjælpemidlet/forbrugsgodet i væsentlig grad afhjælper de varige følger af den nedsatte funktionsevne og letter den daglige tilværelse i hjemmet, opfyldt.

Det kan være vanskeligt, at vurdere om væsentlighedskriteriet er opfyldt. Afgørelsen skal træffes på grundlag af en samlet vurdering af ansøgerens situation. Principafgørelse C-30-00 om bevilling af et 3-hjulet el-køretøj i 3 sager belyser væsentlighedskriteriet. I den ene af de to sager, hvor der blev givet en bevilling, lagde vi vægt på, at ansøger ville blive selvhjulpne og uafhængig af ægtefælle, og at ansøger havde et ikke uvæsentligt selvstændigt aktivitetsbehov.

I den sag, hvor vi gav afslag, lagde vi vægt på, at et el-køretøj ikke i væsentlig grad ville afhjælpe den nedsatte funktionsevne yderligere og dermed i væsentlig grad lette den daglige tilværelse i forhold til de allerede bevilgede hjælpemidler (albuestokke, manuel kørestol og handicap-bil). Om væsentlighedskriteriet kan endvidere henvises til Principafgørelse C-40-01 om afslag på farvetester, der alene ønskedes anvendt til private formål og fritidsinteresser.

Eksempler på sager, hvor kravet om at hjælpemidlet/forbrugsgodet i væsentlig grad skal afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne og lette den daglige tilværelse i hjemmet ikke er opfyldt
Sag nr. 028. Sagen drejer sig om bevilling af en opvaskemaskine som forbrugsgode til en 29-årig kvinde, der lider af dystoni. Opvaskemaskinen er bevilget for, at hun kan udføre praktiske gøremål i hjemmet. Hun er studerende og det er oplyst, at hendes samlever arbejder meget, ofte 8 til 10 timer om dagen. Det fremgår endvidere, at hun er bevilget invalidebil, minicrosser, varmtvandsbassin med mere.

Ankestyrelsen vurderer, at væsentlighedskriteriet ikke er opfyldt. Der er alene oplysninger om hendes diagnose men ingen beskrivelse af hendes funktionsevne. Af de øvrige hjælpemidler hun er bevilget, kan det formentlig udledes, at hendes funktionsevne er nedsat, men ikke i hvilket omfang og kun delvist og indirekte på hvilken måde. Der burde være foretaget en helhedsvurdering af hendes situation, herunder af hendes aktiviteter i hjemmet og samleverens deltagelse i de huslige aktiviteter. En konstatering af, at samleveren har en lang arbejdsdag og underforstået ikke kan deltage i de huslige gøremål er ikke en helhedsvurdering.

Sag nr. 048. En 53-årig kvinde, der lider af gigt i alle led, har fået indopereret discusproteser og har som følge heraf kraftnedsættelse i den ene arm, hvorfor den anden arm overbelastes. Hun syr patchwork som hobby og bevilges hertil en elektrisk saks som forbrugsgode.

Ankestyrelsen vurderer, at væsentlighedskriteriet i bestemmelsen ikke er opfyldt. Saksen afhjælper ikke i væsentlig grad de varige følger af hendes funktionsnedsættelse. Den letter heller ikke i væsentlig grad den daglige tilværelse i hjemmet. Saksen skal alene benyttes i hobbybeskæftigelsen med patchworksyning. Vi henviser i den forbindelse til Principafgørelse C 40-01, hvor vi ikke fandt, at væsentlighedskravet var opfyldt i en lignende sag om en farvetester til en svagtseende person, idet vi blandt andet lagde vægt på, at farvetesteren ønskedes anvendt til rent privat formål og fritidsinteresser.

Eksempler på sager, hvor væsentlighedskravet er opfyldt

Sag nr. 058. Sagen drejer sig om bevilling af en el-scooter som forbrugsgode til en 52-årig kvinde, der lider af svimmelhed og synsforstyrrelser, er opereret i begge knæ og har en gangdistance på 50-100 meter.

Sag nr. 053. Bevilling af rollator til 77-årig kvinde med slidgigt i begge hofter og med en gangdistance på 50-100 meter.

Sag nr. 001. Bevilling af badetaburet til 91-årig mand med sukkersyge, kortvarigt indlagt, fordi han ikke kunne stå, kørestols- og rollatorbruger.

3.5 Kravet om at hjælpemidlet/forbrugsgodet skal være nødvendigt for at den pågældende kan udøve et erhverv

Som det fremgår af kapitel 2 er der ingen sager i undersøgelsen, hvor et hjælpemiddel eller et forbrugsgode er bevilget, fordi det har været påkrævet for at, borgeren kunne udøve et erhverv.

Det kan muligvis skyldes, at en del af behovet dækkes med den hjælp, der kan ydes efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Tilsyneladende er det ikke de erhvervsaktive, der har behov for hjælpemidler/forbrugsgoder efter bestemmelserne i serviceloven.

På grundlag af ovenstående opfordrer Ankestyrelsen kommunerne til at være opmærksomme på, om der er behov for støtte til hjælpemidler eller forbrugsgoder til aktuelle eller potentielle erhvervsaktive.

3.6 Om forbrugsgoder

Hjælp til forbrugsgoder ydes efter servicelovens § 113. Der kan ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo. Forbrugsgoder omfatter produkter, som er fremstillet og forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed.

Hjælpen udgør 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art.

Hvis det på grund af den nedsatte funktionsevne er nødvendigt med et forbrugsgode, der er dyrere end et almindeligt standardprodukt, eller hvis den nedsatte funktionsevne nødvendigvis gør særlig indretning af forbrugsgodet, betaler kommunen de nødvendige merudgifter. (§ 113, stk. 4).

Hvis forbrugsgodet udelukkende fungerer som hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne, betaler kommunen de fulde anskaffelsesudgifter. Hjælpen kan ydes som udlån. (§ 113, stk. 5 og bekendtgørelsens § 19, stk. 3)

Ved principafgørelse C-10-99 har vi taget stilling til forbrugsgoder, der udelukkende fungerer som hjælpemiddel, således at kommunen betalte de fulde anskaffelsesudgifter eller om hovedreglen om 50 pct. egenbetaling skulle finde anvendelse.

Om et forbrugsgode fungerer som hjælpemiddel for den pågældende er en individuel og konkret vurdering i de enkelte sager jf. principafgørelse C-25-06.

3.6.1 Om el-cykler

Ankestyrelsen har erklæret sig uenig i følgende afgørelser om forbrugsgoder:

Sag nr. 096. Sagen drejer sig om en el-cykel, hvor cyklen er bevilget med særlig indretning i form af elmotor til 77-årig kvinde med skruer i hofte/lår. Hun kunne gå ½ til 1 kilometer, men får ondt. Vi har været i tvivl, om kvinden var omfattet af personkredsen, men vi har ikke erklæret os uenig i dette. Derimod har vi erklæret os uenig i, at cyklen kan betragtes som en cykel med særlig indretning, da en el-cykel er et almindeligt forbrugsgode. Hjælpen skulle derfor alene være ydet med 50 pct.

Vi har i principafgørelse C-25-06 taget stilling til, at en cykel med hjælpemotor er et forbrugsgode, som i visse tilfælde kan fungere udelukkende som hjælpemiddel.

Sag nr. 098. Sagen drejer sig om bevilling af en cykel med hjælpemotor som forbrugsgode med særlig indretning til en 83-årig mand med en benlidelse og ringe gangdistance. Han kan gå få hundrede meter. Cyklen er vurderet af kommunen som sædvanligt indbo, hvorfor kommunen betaler hjælpemotoren, men ikke cyklen.

Ankestyrelsen vurderer, at afgørelsen er forkert og finder, at hele cyklen burde betragtes som et forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct.

Sag nr. 049. Sagen drejer sig om bevilling af en cykel med hjælpemotor som forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling på standardprodukt samt differencen herfra til prisen på hjælpemotorcyklen som tilskud. Ansøger er en 50-årig kvinde med slidgigt i alle led, og hun bevilges støtte efter serviceloven § 98, stk. 5, nu § 113, stk. 4. Afgørelsen er forkert, da der er tale om et standardforbrugsgode, som burde have været bevilget med 50 pct. egenbetaling på hele produktet.

Eksemplerne belyser, at disse tohjulede cykler med hjælpemotor (el-cykler) volder store problemer med hensyn til hvilke lovbestemmelser, der skal anvendes.

Vi har som nævnt taget stilling til el-cyklerne i principafgørelse C-25-06, hvor vi vurderede, at en tohjulet cykel med hjælpemotor var et forbrugsgode, fordi der var tale om et produkt, der blev fremstillet og forhandlet bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed. Det indgik i vurderingen, at tohjulede cykler med hjælpemotor indgik i forretningernes varesortiment, og at de var på lager og kunne fremskaffes fra dag til dag. En sådan cykel kunne også være et forbrugsgode, som udelukkende fungerede som hjælpemiddel, når alternativet til el-cyklen ville være et egentligt hjælpemiddel.

3.6.2 Om cykler og køretøjer med særlig indretning

Sag nr. 108. Sagen drejer sig om en 40-årig kvinde, som er bevilget en bedstemorcykel som forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct. Kvinden lider af fibromyalgi og hypermobilitet og smerter i nakke, skuldre, albue og håndled. Hun cyklede bedst på en bedstemorcykel. Vi har ikke taget stilling til almindelige cykler, men vi vurderer, at der er tale om sædvanligt indbo, og at afgørelsen derfor er forkert.

Sag nr. 059. Sagen drejer sig om bevilling af en el-scooter som forbrugsgode til en 78 årig mand med udbredt slidgigt, kronisk bronchitis og diabetes. Sagen ville blive hjemvist, idet det ikke fremgik, om scooteren var ydet efter nu § 113, stk. 3, om 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt eller efter stk. 4 om et forbrugsgode, der var dyrere end et almindeligt standardprodukt, hvor kommunen betaler de nødvendige merudgifter.

Eksempel på en særlig indretning

Sag nr. 036. Sagen drejer sig om en 42-årig mand med lammelser efter en trafikulykke. Han skal hente og bringe sine børn. Der er bevilget en Nihola 3-hjulet cykel med lad som forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct. samt ydet det fulde tilskud til særlig indretning, blandt andet særlig lav indstigning. Vi har vurderet, at afgørelsen var rigtig.

3.6.3 Om andre cykler og el-køretøjer

Sag nr. 058. Sagen drejer sig om en 52-årig mand, der lider af svimmelhed, balancebesvær og synsforstyrrelser. Han er opereret i begge knæ og går med 2 albuestokke, gangdistancen var 50-100 meter. Han blev bevilget en el-scooter som forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct. Vi har erklæret os enig i afgørelsen, hvorefter el-scooteren også havde en forbrugsgodeværdi. Vi har dog bemærket, at det burde have været overvejet om forbrugsgodet i dette tilfælde fungerede som hjælpemiddel.

Vi har erklæret os enig i følgende afgørelser om el-køretøjer.

Sag nr. 155. Sagen drejer sig om en 59-årig kvinde, der bevilges en 3 hjulet el-scooter som hjælpemiddel og ikke et forbrugsgode, der fungerer som hjælpemiddel. Kvinden har fibromyalgi og en ubetydelig gangdistance på 25-50 meter samt et stort aktivitetsbehov.

Sag nr. 151. Sagen drejer sig om en 40-årig kvinde, der er bevilget en 3 hjulet el-scooter som hjælpemiddel og ikke et forbrugsgode, der fungerer som hjælpemiddel. Kvinden har fibromyalgi og nedsat gangdistance til 200 meter incl. flere pauser. Kvinden har et stort aktivitetsbehov. Kommunen vurderede, at el-scooteren kompenserede for den nedsatte gangfunktion og ville være en væsentlig lettelse i hverdagen.

Vi har vurderet, at ovennævnte 3 hjulede el-køretøjer ikke var forbrugsgoder, men var egentlige hjælpemidler, jf. principafgørelse C-30-00

Sag nr. 057. Sagen drejer sig om bevilling af en el-scooter til 85-årig mand med dårlig gangfunktion efter en diskusprolaps. Scooteren er bevilget som et forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct. Ansøger kan fortsat gå op til 300 meter og angives at være i stand til at købe ind ved støtte sig til indkøbsvognen. Det er videre angivet, at køretøjet ud over at kompensere for den nedsatte gangfunktion, vil fungere som et almindeligt transportmiddel i hverdagen, hvor det vil være muligt for ansøger at køre på stranden og ud i naturen.

Sag nr. 060. Sagen drejer sig om en 58-årig kvinde med rygerlunger og ryglidelse. Hun er bevilget en el-scooter som forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling. Kvinden har brug for at kunne handle i lokalmiljøet. Hun kan gå kortere distancer udendørs.

Vi har været enig i ovennævnte sager ud fra det oplyste om funktionsevnen (gangdistancen) og aktivitetsbehovet, og vi har været enige i, at el-scooterne også havde en forbrugsgodeværdi.

Sag nr. 090. Sagen drejer sig om en 65-årig mand, der bevilges udskiftning af en 3-hjulet knallert som forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling og betaling af særlig indretning. Ansøger har brug for knallerten til indkøb samt ferieture. Ansøger har ubetydelig gangdistance. Vi har erklæret os enig i afgørelsen ud fra de oplysninger, der var om knallerten og om kørselsbehovet. Vi har således været enige i, at knallerten også havde en forbrugsgodeværdi, men vi har vurderet, at det burde have været overvejet om den 3-hjulede knallert var et hjælpemiddel jf. principafgørelse C-30-00 om trehjulede knallerter/el-scooter som hjælpemidler.

Det kan være vanskeligt at afgrænse mellem hjælpemidler, forbrugsgoder og forbrugsgoder, der udelukkende fungerer som hjælpemidler, og jf. ovenstående eksempler er der store forskelle i praksis. Vi har erklæret os enig i ovennævnte sager, selvom det ikke altid er fremgået, hvilket konkret el-køretøj, der har været bevilget. I nogle af sagerne er det fremgået, at der var tale om et 3-hjulet el-køretøj, men dette har ikke været oplyst i alle sager. Vi har været enige i afgørelserne ovenfor, selvom udfaldet har været forskelligt.

En afgørelse om, hvorvidt et el-køretøj er bevilget henholdsvis som forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct. eller som et forbrugsgode, der fungerer som et hjælpemiddel, er truffet ud fra en individuel og konkret vurdering af funktionsevnen (gangdistancen) og ansøgers aktivitetsbehov. Hvis gangdistancen er ringe eller ubetydelig, og aktivitetsbehovet er stort bevilges el-køretøjet som hovedregel som et hjælpemiddel, hvor alternativet ville være et egentligt hjælpemiddel. Hvis der fortsat er nogen gangdistance, og aktivitetsbehovet ikke er meget stort bevilges el-køretøjet som hovedregel som et forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct.

Eksemplerne illustrerer også den glidende overgang mellem hjælpemidler og forbrugsgoder. Sidstnævnte er produkter, der fremstilles med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed. Flere og flere el-køretøjer annonceres i dag som en almindelig del af vareudbudet.

Eksempler hvor vi har erklæret os uenig i afgørelsen

Sag nr. 037, hvor der er bevilget en ladcykel som et forbrugsgode, der fungerede som hjælpemiddel til en 57-årig overvægtig mand med let nedsat gangfunktion og balancebesvær. Gangdistancen var 1,5 kilometer som følge af en hjerneblødning. Vi har vurderet, at sagen ville blive hjemvist, fordi der var risiko for overkompensation. Ladcyklen skulle nok i dette tilfælde være bevilget som et forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct.

3.6.4 Om lommecomputere og elektroniske kalendere

Vi har i undersøgelsen flere eksempler på lommecomputere/elektroniske kalendere, der er bevilget som et forbrugsgode, der udelukkende fungerer som hjælpemiddel og dermed ingen egenbetaling knyttet til bevillingen.

Sag nr. 040. Sagen drejer sig om en 33-årig hjerneskadet mand, der er bevilget en elektronisk kalender som et forbrugsgode, der fungerede som hjælpemiddel.

Sag, nr. 136 om en 41-årig mand med massive hukommelsesproblemer, der er bevilget en lommecomputer som et forbrugsgode, der udelukkende fungerer som hjælpemiddel.

Ankestyrelsen vurderer, at forbrugsgodeværdien for ansøgerne i begge sager var yderst beskedent.

3.6.5 Om senge/sengebunde som forbrugsgode

Flere af sagerne om forbrugsgoder er bevilling af elevationsbunde med egenbetaling på 50 pct. Vi har i principafgørelse C-22-05 truffet afgørelse om, at en elevationsseng/sengebund er et forbrugsgode, som ikke kunne betragtes som sædvanligt indbo.

I nogle af disse sager om elevationsenge er der ydet det fulde tilskud til en dyrere indretning.

I nogle af sagerne, hvor ansøgerne er sengeliggende, er der bevilget plejeseng og/eller specialmadrass som et hjælpemiddel. Vi har været enige i vurderingen af disse sager, selv om det kunne overvejes om en plejeseng var et arbejdsredskab for hjemmehjælperen/sygeplejeren.

3.6.6 Om sædvanligt indbo

Efter § 19, stk. 6 i bekendtgørelsen fremgår det, at der ikke ydes hjælp efter bestemmelsen til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo, f.eks. almindelige stole, borde, senge,

telefoner, Tv-apparater, videomaskiner, båndoptagere mv., som normalt findes i ethvert hjem, der måtte ønske det.

Ankestyrelsen har i principafgørelse C-9-06 truffet afgørelse om, at en standardcomputer var et forbrugsgode, der indgik i sædvanligt indbo og som der derfor ikke kunne ydes hjælp til. Ankestyrelsen har også i principafgørelse C-31-02 truffet afgørelse om, at en vaskemaskine var et forbrugsgode, der indgik i ethvert hjem, der måtte ønske det.

Hvilke forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo ændres i takt med den almindelige samfundsudvikling og flere og flere forbrugsgoder vil efterhånden blive betragtet som sædvanligt indbo. Vi har ikke principafgørelser på alle genstande, hvor der kan være tvivl om genstanden er et forbrugsgode eller sædvanligt indbo.

Eksempler i undersøgelsen på afgrænsningsproblemer mellem forbrugsgoder og sædvanligt indbo

Sag nr. 111. Sagen drejer sig om en printer til en 68-årig kvinde med nedsat syn og krogede hænder. Hun kan ikke skrive breve og fik bevilget en printer som forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct. Ankestyrelsen har taget stilling til, at en standard computer er sædvanligt indbo, og det kunne derfor også overvejes, om det samme gælder for en almindelig printer, men vi har ingen praksis på området.

Nogle af sagerne drejede sig om tørretumbler, der var bevilget som forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct.

Sag nr. 010. Sagen drejer sig om bevilling af tørretumbler til en 35-årig kvinde, som boede med ægtefælle og 2 små børn på 2. sal. Kvinden havde en varig rygskeade og en mislykket rygoperation. Der skulle bæres vasketøj fra lejligheden på 2. sal til kælderen, hvor der var en tørretumbler til fælles brug. Ægtefællen havde også dårlig ryg og ergoterapeut vurderede, at ingen af ægtefællerne kunne klare tunge rengøringsopgaver. Der blev bevilget støtte på 50 pct. af et almindeligt standardprodukt ud fra liste med standardpriser.

Sag nr. 038. Sagen drejer sig om bevilling af tørretumbler til en 63-årig kvinde med en urinvejslidelse. Kvinden havde problemer med at holde tæt. Hun havde samtidigt brok, og der havde været flere operationsforsøg. Herudover havde kvinden en hjertelidelse. Hun måtte ikke bære tunge byrder. På grund af urinvejslidelsen havde hun meget vasketøj. Hun boede i lejlighed

med vaskemaskine, men der var kun tørretumbler i kælderen. Hun fik bevilget en tørretumbler som et forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct.

Ankestyrelsen har erklæret sig enig i sagerne om tørretumblerne, Ankestyrelsen har ingen praksis på området, men det kan overvejes, om en tørretumbler efterhånden kan betragtes som sædvanligt indbo.

Kombineret vaskemaskine og tørretumbler

Sag nr. 030. En 29-årig handicappet mand fik bevilget kombineret vaskemaskine og tørretumbler som forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling. Ankestyrelsen har ikke erklæret sig uenig i afgørelsen, som er fra oktober 1998, hvor lovgivningen var relativt ny.

Sag nr. 029. En 43-årig kvinde, der var spastiker og kørestolsbruger fik bevilget kombineret vaskemaskine og tørretumbler som forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct.

I 2002 traf Ankestyrelsen en principafgørelse om, at en vaskemaskine er sædvanligt indbo. Der har i undersøgelsen været nogle sager med bevilling af opvaskemaskiner som forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling. Vi har erklæret os enig i disse afgørelser, men det kan overvejes om en opvaskemaskine efterhånden er sædvanligt indbo.

Eksempel på opvaskemaskine

Sag nr. 047, som drejer sig om en 53-årig kvinde, der fik bevilget en bordopvaskemaskine med egenbetaling på 50 pct. Hun havde svær gigt og nedsat kraft i venstre arm og nedsat følelse i venstre hånd.

Et par af sagerne handler om køkkenmaskiner – røremaskiner som forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct.

Eksempler på køkkenmaskiner:

Sag nr. 046 om en 40-årig kvinde, der var opereret for brystcancer, der var spredt til lymfen. Venstre arm var svag. Hun fik bevilget en røremaskine.

Sag nr. 100 om en 43-årig kvinde med en skulderlidelse, der fik bevilget en røremaskine og en kartoffelskræller som forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct. Sagen var fra 2001.

Vi har erklæret os enig i disse afgørelser, men hvis vi får en sag om printer, tørretumbler eller opvaskemaskine vil vi nok antage den med henblik på en afklaring af, om disse genstande fortsat er forbrugsgoder, eller om de efterhånden må betragtes som sædvanligt indbo.

Det skal dog bemærkes, at køkkenmaskiner, andre hårde hvidevarer så som tørretumblere og opvaskemaskiner er anført som forbrugsgoder og ikke sædvanligt indbo i Socialministeriets Vejledning nr. 6, 2006 om hjælpemidler, biler, boligindretning mv.

Det er også anført i vejledningen, at hvilke forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo ændres i takt med den almindelige samfundsudvikling, hvorfor flere og flere forbrugsgoder efterhånden vil blive betragtet som sædvanligt indbo.

Ankestyrelsens anbefalinger

På baggrund af ovenstående anbefaler Ankestyrelsen, at

kommunerne er opmærksomme på den almindelige samfundsudvikling, og den betydning udviklingen har for fortolkningen af reglerne om forbrugsgoder og sædvanligt indbo. I den forbindelse har både udbredelsen af forbrugsgoder som det øgede og mere specialiserede udbud af forbrugsgoder en betydning

Særligt om stole

Almindelige stole er sædvanligt indbo, som der ikke kan ydes støtte til. I undersøgelsen er der flere eksempler med arbejdsstole og hvilestole.

Om hvilestole fremgår det i principafgørelse C-23-01, at hjælp til forbrugsgoder, det vil sige produkter, der fremstilles og forhandles bredt til sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed, kan ydes, når betingelserne for at yde hjælp til hjælpemidler er opfyldt, med mindre der er tale om forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

Det er derfor uden betydning for eventuel hjælp til køb af en hvilestol som forbrugsgode, at stolen kan købes hos en almindelig møbelforhandler. En stol, som kan købes hos en almindelig møbelforhandler, kan ikke alene af den grund anses for at være "sædvanligt indbo", hvortil der ikke kan ydes hjælp.

Det afhænger af en konkret vurdering i forhold til det ansøgte forbrugsgode, om forbrugsgodet har en væsentlig handicapkompenserende funktion for en varigt nedsat funktionsevne. Der må således konkret lægges vægt på, om det ansøgte forbrugsgode skønnes specielt egnet, eller indrettet til at tilgodese funktionsnedsættelsen, eller i øvrigt skønnes udformet til i væsentlig grad at kompensere for følgerne af funktionsevnenedsættelsen eller et specifikt handicap.

Eksempler på kontorstole

Sag nr. 169 Sagen drejer sig om en 49-årig kvinde med slidgigt i lænden. Kvinden fik bevilget en kontor/arbejdsstol som forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling. Vi har erklæret os enig i afgørelsen, men har været i tvivl, om stolen var sædvanligt indbo.

Sag nr. 110 drejer sig om en kontorstol med justerbart armlæn til en 13-årig pige med en kronisk ledlidelse som forbrugsgode med egenbetaling på 50 pct. Vi har også her erklæret os enig i afgørelsen, men vi har dog været i tvivl, om stolen eventuelt var sædvanligt indbo.

Hvilestole

Sag nr. 119. Sagen drejer sig om en 60-årig mand med følger efter brud i nakken. Han bevilges hvilestol som forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling. Ankestyrelsen har erklæret sig enig i afgørelsen, men har dog været i tvivl om, hvorvidt der var tale om sædvanligt indbo.

Hvilestol med særlig indretning

Sag nr. 027. Sagen drejer sig om bevilling af en hvilestol som forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling og betaling af hele merudgiften til særlig el-indretning til 58-årig kvinde med Parkinson. Kvinden kan ikke rejse sig ved egen kraft. Ankestyrelsen har erklæret sig enig i afgørelsen.

Sag nr. 156. Der er bevilget en hvilestol med tilhørende fodskammel som forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling samt betaling af hele merudgiften til el-funktion i ryglænet. Bevillingen var til en 42-årig kvinde med stærk nedsat funktionsevne på grund af sclerose. Ankestyrelsen har erklæret sig enig i afgørelsen.

Eksempler på sager, som Ankestyrelsen ikke ville erklære sig enig i:

Sag nr. 099. Sagen drejer sig om bevilling af en ligge/lænestol til 60-årig kvinde som et forbrugsgode efter § 113, stk. 3 om egenbetaling på 50pct.. Sagen ville blive hjemvist i Ankestyrelsen, fordi det ikke fremgår, om der var tale om et almindeligt standardprodukt. Det sås heller ikke at være overvejet, om der var tale om sædvanligt indbo.

Sag nr. 109. Sagen drejer sig om bevilling af en autostol som forbrugsgode til et barn på 1 år med en hjerneskade. Barnet havde spasticitet og epilepsi. Afgørelsen ville blive ændret i Ankestyrelsen, da en autostol er et sædvanligt indbo, som alle forældre må anskaffe sig, hvis de kører i bil med barnet.

4 Vurdering af formalitetsregler

Selvom det ikke er et udtrykkeligt krav, at en afgørelse til borgeren skal foreligge skriftligt, er det Ankestyrelsens opfattelse, at der under alle omstændigheder skal gøres et notat i sagen med oplysninger om, hvad der er truffet afgørelse om, en kort begrundelse og en henvisning til hjemmelsgrundlaget. Det kan støttes på en almindelig ulovbestemt retsgrundsætning om, at alle væsentlige forhold og ekspeditioner i en sag skal fremgå af sagen og akterne. En afgørelse må anses at være en meget væsentlig ekspedition i sagen. I tilfælde hvor afgørelsen går borgeren imod, skal borgeren have en skriftlig afgørelse med begrundelse og klagevejledning. Forvaltningen, herunder for eksempel en ny sagsbehandler ved sagsbehandlerskift, skal kunne få et overblik over sagen og borgeren skal kunne få dokumenteret, at pågældende har fået en bevilling og det nærmere omfang af bevillingen.

I mere end halvdelen af sagerne fremgår afgørelsen alene af kommunens journal, og i 14 pct. af sagerne fremgår det slet ikke eller kun i ringere grad, med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet.

I nogle af sagerne er der ansøgt om hjælp til eller tilskud til et forbrugsgode, men der er også sager, hvor der er ansøgt om dækning af hele udgiften til genstanden, og hvor forbrugsgodet er bevilget med 50 pct. egenbetaling. Der skal i disse sager, hvor forbrugsgodet ikke er bevilget fuldt ud foreligge en skriftlig afgørelse med klagevejledning.

Eksempel på afgørelse uden anført lovhjemmel:

Sag nr.145 om en 73-årig mand, der får ombyttet en Rohopude, hvilket er anført i journalen uden nogen lovhensvisning.

Sag nr. 150 om en 78-årig kvinde med kunstige hofter, der søger om rollator. I journalen er kun anført, at der er bevilget en rollator som hjælpemiddel.

I 20 pct. af sagerne har borgeren kun i ringe grad eller slet ikke været inddraget i sin sag. I nogle af sagerne har borgeren været meget syg/døende, men ellers har vi ikke haft mulighed for at undersøge, hvorfor borgeren ikke har været inddraget, da det ikke i alle sager er fremgået hvorfor. Vi kan således ikke udlede noget generelt af disse sager, hvor borgeren ikke ses at være inddraget. Det har ofte været hjemmehjælperen, der har ansøgt om hjælpen, og det må formodes at borgeren har været inddraget i ansøgningen, men der har ikke været dokumentation herfor i sagerne.

Ankestyrelsens anbefalinger

På baggrund af ovenstående anbefaler Ankestyrelsen, at

kommunerne er opmærksomme på, at også afgørelser om bevilling af hjælpemidler og forbrugsgoder gives skriftligt med tydelig lovhjemmel med angivelse af paragraf, stykke og nummer

kommunerne indarbejder procedurer, således at det sikres, at borgeren er inddraget i behandlingen af sagen, jf. anbefalingen om udfyldelse af et skema til brug for behandling af ansøgningen

Bilag 1 Undersøgelsens hjemmel, omfang og metode

Hjemmel

Ankestyrelsen og de sociale nævn har en forpligtelse til at koordinere, at afgørelser, der kan indbringes for Ankestyrelsen og de sociale nævn, træffes i overensstemmelse med lovgivningen og praksis. Om lovgrundlaget henvises til §§ 76 - 79a i lov nr. 56 af 18. januar 2007 om retssikkerhed og administration på det sociale område og §§ 39 - 45 i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 768 af 27. juni 2007 om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Ankestyrelsen har ansvaret for praksiskoordineringen på landsplan, mens nævnene har ansvaret på regionalt plan. Praksisundersøgelser er et redskab, som benyttes med henblik på at få klarhed over, om myndighedernes afgørelser er i overensstemmelse med lovgivningen. Hvis undersøgelserne afdækker fejl og mangler i sagsbehandlingen, giver praksisundersøgelserne et grundlag for at målrette den fremadrettede vejlednings- og undervisningsindsats.

Praksisundersøgelsen skal i henhold til retssikkerhedslovens § 79 a behandles på et kommunalbestyrelsesmøde i de deltagende kommuner. Bestemmelsen præciserer det kommunalpolitiske ansvar for at følge op på klageinstansernes praksisundersøgelser og understreger kommunalbestyrelsernes ansvar for at implementere retssikkerhed i kommunerne på det sociale og beskæftigelsesmæssige område.

Metode

Ved en praksisundersøgelse indkalder Ankestyrelsen et antal sager fra underinstanserne og foretager en gennemgang af disse med henblik på en legalitetsvurdering. Legalitetsvurderingen indebærer dels en materiel vurdering af afgørelsernes rigtighed i forhold til lovgivning og Ankestyrelsens praksis, dels en formel vurdering af sagerne i forhold til de forvaltningsretlige regler.

Tidligere har der i Ankestyrelsens praksisundersøgelser været indkaldt sager fra både kommuner og de sociale nævn. Herudover har der indgået både bevillings- og afslagssager i samme undersøgelse. Fremover vil praksisundersøgelserne blive delt op, så der i de enkelte undersøgelser indgår enten kommunesager eller nævnssager og enten bevillingssager eller afslagssager.

Nærværende undersøgelse omhandler bevillingssager vedrørende hjælpemidler og forbrugsgoder efter servicelovens §§ 112 og 113.

De indsendte sager har ikke været anket til og behandlet af de sociale nævn.

Samtlige akter fra hele forløbet af sagsbehandlingen skulle indsendes, herunder oplysninger om hvad der er søgt om hjælp til, og om bevillingen svarer til det, der er søgt om. Ankestyrelsen gjorde i forbindelse med indkaldelsen af sager opmærksom på, at vi ved undersøgelsen ville lægge til grund, at vi har modtaget samtlige sagsakter, og at vi derfor kan bedømme sagen på samme grundlag, som kommunen har haft. Kommunen kunne således ikke forvente, at vi efterfølgende ville rette henvendelse til kommunen om eventuelle manglende akter.

Afgrænsning og omfang

Hver kommune er bedt om at indsende 10 sager. Sagerne skulle udvælges således, at 5 sager vedrører bevilling af hjælpemidler, jf. servicelovens §§ 112, og 5 sager skulle vedrører bevilling af forbrugsgoder, jf. servicelovens §§ 113. Afgørelserne skulle være truffet før 1. februar 2007. Hvis der skulle være flere end 5 borgere, udvælges de sager, hvor borgeren har haft fødselsdag tidligst på året.

Kommunerne har imidlertid ikke truffet så mange afgørelser om forbrugsgoder. Kommuner, der ikke har haft det fornødne antal sager om forbrugsgoder, er derfor anmodet om at supplere med sager om hjælpemidler, således at alle kommuner har indsendt i alt 10 sager, svarende til i alt 170 sager.

3 sager er ikke omfattet af undersøgelsestemaet, og er sorteret fra. Der indgår således 167 sager i undersøgelsen. 30 pct. af sagerne er afgjort før kommunalreformens ikrafttræden den 1. januar 2007, mens 70 pct. er afgjort efter reformens ikrafttræden.

Det bemærkes, at afgørelser truffet efter §§ 8-14 og 17 i bekendtgørelse nr. 19 af 11. januar 2005 om ydelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven og afgørelser truffet efter §§ 7-13 og 18 i bekendtgørelse nr. 624 af 15. juni 2006 om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven ikke indgår i undersøgelsen.

Der er tale om en stikprøve, som kun omfatter et mindre antal sager fra hver af de deltagende kommuner. Undersøgelsen tager dermed ikke sigte på at vurdere praksis i den enkelte

kommune. Fra 2007 planlægges det imidlertid at iværksætte et system, så alle praksisundersøgelser kommer til at danne grundlag for en benchmarking af den kommunale sagsbehandling⁵. Ankestyrelsen giver en konkret tilbagemelding på de enkelte sager i forbindelse med afrapporteringen af den enkelte undersøgelse.

De deltagende kommuner

Følgende 17 kommuner blev bedt om at indsende i alt 170 sager bevilling af hjælpemidler eller forbrugsgoder til brug for undersøgelsen:

Roskilde, Faxe, Syddjurs, Esbjerg, Assens, Thisted, Glostrup, Herlev, København, Høje-Taastrup, Solrød, Lolland, Skanderborg, Haderslev, Middelfart, Vesthimmerland og Fanø.

Måleskema

I forbindelse med Ankestyrelsens vurdering af de indsendte afgørelser anvendes et måleskema, hvor der indgår de målelementer, som er relevante for den konkrete praksisundersøgelse. Ankestyrelsen og de sociale nævn har i foråret 2006 afsluttet et arbejde med at udarbejde skabeloner til måleskemaer. Det har blandt andet medført, at svarkategorien "i tvivl" ikke længere anvendes, og at der så vidt muligt anvendes graduerede svarmuligheder i vurderingerne. Det giver mulighed for et mere nuanceret billede af sagsbehandlingen og mulighed for bedre tilbagemelding til kommunerne.

For at styrke grundlaget for dialogen og samarbejdet med kommunerne har Ankestyrelsen bedt kommunerne om ligeledes at udfylde det måleskema, som Ankestyrelsen anvender ved vurdering af sagerne. Kommunernes vurdering erstatter ikke Ankestyrelsens vurdering af sagerne, men anvendes til at målrette Ankestyrelsens tilbagemelding i den enkelte sag.

Ankestyrelsen fremsender de af Ankestyrelsen udfyldte måleskemaerne til den enkelte kommune i forbindelse med afrapportering af praksisundersøgelse.

⁵ Der kan læses om benchmarkingprojektet i Ankestyrelsens rapport "Benchmarking af kommunernes sagsbehandling", Ankestyrelsen, 2006 på www.ast.dk

Bilag 2 Regelgrundlag

Uddrag af lov om social service, jf. Lovbekendtgørelse nr. 58 af 18. januar 2007

Materielle regler - Hjælpe midler m.v.

Kapitel 21

Hjælpe midler, boligindretning og befordring

Hjælpe midler

§ 112. Kommunalbestyrelsen skal yde støtte til hjælpe midler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpe midlet

- 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne,
- 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller
- 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Stk. 2...

Stk. 3...

Stk. 4..

Stk. 5...

Stk. 6...

- 1) afgrænsningen af de hjælpe midler, hvortil der kan ydes støtte, og adgangen til genanskaffelse,
- 2) i hvilket omfang modtageren selv betaler en del af udgiften til anskaffelse, reparation og drift af et hjælpe middel,
- 3) hvornår støtte til et hjælpe middel kan ydes som udlån eller udleveres som naturalydelse,
- 4) hvorvidt der skal gælde særlige betingelser for støtte til visse hjælpe midler, herunder muligheden for udlevering af visse hjælpe midler fra en offentlig institution, og
- 5) hvorvidt visse hjælpe midler kan stilles til rådighed som led i et botilbud.

Forbrugsgoder

§ 113. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingelserne i § 112, stk. 1, er opfyldt. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

Stk. 2. Der kan kun ydes hjælp, når udgiften er over 500 kr.

Stk. 3. Hjælpen udgør 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art.

Stk. 4. Hvis det på grund af den nedsatte funktionsevne er nødvendigt med et forbrugsgode, der er dyrere end et almindeligt standardprodukt, eller hvis den nedsatte funktionsevne

nødvendiggør særlig indretning af forbrugsgodet, betaler kommunen, jf. stk. 1, de nødvendige merudgifter.

Stk. 5. Hvis forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne, betaler kommunen, jf. stk. 1, de fulde anskaffelsesudgifter. Hjælpen kan ydes som udlån.

Stk. 6...

Uddrag af bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven jf. bekendtgørelse nr. 624 af 15. juni 2006

Hjælpemidler

§ 1. I henhold til lovens § 112, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet

- 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne,
- 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemme eller
- 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

§ 2. Der kan normalt ikke ydes støtte til hjælpemidler, som ansøgeren selv har anskaffet, inden bevilling er givet.

§ 3. Hjælp ydes til anskaffelse af det bedst egnede og billigste hjælpemiddel. Hjælpen kan ydes som udlån, kontantydelse eller udleveres som naturalhjælp.

Særlige bestemmelser om støtte til visse hjælpemidler

§ 14. Kørestole, som forudsætter individuel tilpasning og nødvendigvis må benyttes i hovedparten af døgnets timer, betragtes som et særligt personligt hjælpemiddel.

Stk. 2. Kørestole, hvortil der er ydet støtte efter reglerne om særligt personlige hjælpemidler i § 112, stk. 3 i lov om social service, betragtes som udlån og skal tilbageleveres til kommunen, når ansøger ikke har brug for den mere. Ansøgeren opnår dermed ikke ejendomsret til kørestolen.

Forbrugsgoder

§ 16. I henhold til lovens § 113, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingelserne i § 112, stk. 1, er opfyldt. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

Stk. 2. Forbrugsgoder omfatter produkter, som er fremstillet og forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed.

§ 17. Der kan normalt ikke ydes støtte til forbrugsgoder, som ansøgeren selv har anskaffet, inden bevilling er givet.

§ 18. Hjælp til anskaffelse af almindeligt fodtøj ydes til personer, som på grund af en størrelsesforskel på fødderne på mindst 2 hele skonumre er nødt til at anskaffe to par sko. Hjælpen ydes med halvdelen af den samlede udgift, dog højst med et beløb på 1.100 kr. (2006 priser). Stk. 2. Ved førstegangsanskaffelse ydes hjælp til to par sko (dvs. at der skal købes 4 par sko). Herefter kan der ydes hjælp til et par hver 15. måned, medmindre der foreligger ganske særlige forhold, som nødvendiggør hyppigere udskiftning.

Stk. 3. Der ydes ikke hjælp til reparation af almindeligt fodtøj, der er anskaffet med støtte efter denne bestemmelse, medmindre der er tale om nødvendig tilretning på grund af en deformitet, jf. § 10.

§ 19. Hjælp til anskaffelse af øvrige forbrugsgoder ydes, når betingelserne i § 1 er opfyldt, med et beløb svarende til 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art.

Stk. 2. Der kan ud over støtte efter stk. 1 ydes hjælp til betaling af forskellen mellem prisen på et almindeligt standardprodukt og prisen på det bedste egnede og billigste produkt. Hjælpen ydes, hvis der foreligger ganske særlige forhold ved den nedsatte funktionsevne, som nødvendiggør anskaffelse af et forbrugsgode, der

- 1) er dyrere end et almindeligt standardprodukt, eller
- 2) nødvendiggør særlig indretning.

Stk. 3. Hvis forbrugsgodet på grund af den nedsatte funktionsevne udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, således at ansøgeren ikke kan benytte produktet efter sit formål som forbrugsgode, omfatter hjælpen den fulde anskaffelsespris på det bedst egnede og billigste produkt. Hjælpen kan ydes som udlån.

Stk. 4. Computere med standardsoftware, der understøtter hjælpemidler til blinde og svagsynede, dækkes med den fulde anskaffelsespris til det bedst egnede og billigste produkt. Hjælpen kan ydes som udlån.

Stk. 5. Der ydes kun hjælp efter denne bestemmelse, når udgiften i den enkelte ydelsessituation overstiger 500 kr.

Stk. 6. Der ydes ikke hjælp efter denne bestemmelse til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo, fx almindelige stole, borde, senge, telefoner, Tv-apparater, videomaskiner, båndoptagere m.v., som normalt findes i ethvert hjem, der måtte ønske det.

Formelle regler

Uddrag af forvaltningsloven, jf. Lov nr. 571 af 19. december 1985

Kapitel 6: Begrundelse m.v.

§ 24. En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Stk. 3. Begrundelsens indhold kan begrænses, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til denne til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private eller offentlige interesser, jf. § 15.

Uddrag af lov nr. 453 af 10. juni 1997 om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. socialministeriets lovbekendtgørelse nr. 1047 af 27. august 2007.

§ 10. Myndigheden har ansvaret for, at sager, der behandles efter denne lov, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelser.

Bilag 3 Principafgørelser

De nævnte Principafgørelser kan læses i sin helhed på www.ast.dk. Oplysninger om, hvilke sager Ankestyrelsen har antaget til principiel eller generel behandling findes også på www.ast.dk.

Principafgørelse O-46-92

En ansøger med en medfødt lidelse i form af abnormt løse knæskaller fandtes berettiget til hjælp til knæbandager efter bistandslovens § 58.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at den omhandlede knælidelse medførte en varig nedsættelse af funktionsevnen, som i væsentlig grad kunne afhjælpes med knæbandage, og at en eventuel knæoperation ikke med sikkerhed ville medføre en bedring af funktionsevnen.

Principafgørelse O-120-94

Ankestyrelsen har behandlet 2 sager om hjælp til knæbandager som følge af korsbåndsskader.

I sag nr. 1 fandtes en 21-årig mand med læsion af forreste og bagerste korsbånd berettiget til hjælp til knæbandage.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at knæskaden medførte en varig nedsættelse af funktionsevnen af et sådant omfang, at den krævede permanent brug af hyperrekstensionshindrende bandage (hindrer overstrækning af knæet), som i væsentlig grad ville kunne afhjælpe følgerne.

Ankestyrelsen anså behandlingsmulighederne for udtømte.

I sag nr. 2 fandtes en 35-årig kvinde med læsion af det forreste korsbånd ikke berettiget til hjælp til knæbandage.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at lidelsen ikke nødvendiggjorde permanent brug af knæbandage, men kun lejlighedsvis under udførelse af sport, ligesom tilstanden heller ikke kunne anses for varig, idet behandlingsmulighederne ikke var udtømte.

Principafgørelse C-10-99

Ankestyrelsen har behandlet 4 sager om bevilling af forbrugsgoder efter servicelovens § 98. Ankestyrelsen har herunder taget stilling til, hvorvidt forbrugsgodet i den enkelte sag udelukkende fungerede som hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne, således at

kommunen/amtskommunen betaler de fulde anskaffelsesudgifter, eller hvorvidt hovedreglen om 50 pct. egenbetaling skulle finde anvendelse.

Ankestyrelsen fortolkede bestemmelserne i overensstemmelse med kompensationsprincippet. Det følger heraf, at personer med nedsat funktionsevne i videst muligt omfang skal kompenseres for følgerne af deres nedsatte funktionsevne. Afgørende for om et forbrugsgode udelukkende fungerer, som et hjælpemiddel, fandtes på denne baggrund at være et spørgsmål om, hvorvidt der også for den handicappede er en forbrugsgodeværdi knyttet til forbrugsgodet, således at den handicappede ville blive overkompenseret ved bevillingen, eller hvorvidt forbrugsgodet alene kompenserer for den nedsatte funktionsevne.

I sag nr. 1 og sag nr. 2, der omhandlede henholdsvis en særlig kassettebåndoptager og en Christiania Ladcykel, fandt Ankestyrelsen, at der var tale om forbrugsgoder, derfor de pågældende ansøgere udelukkende fungerede som et hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne. Der blev således ikke tale om en egenbetaling på 50 pct. for ansøgeren.

I sag nr. 3 og sag nr. 4, der omhandlede computere, fandt Ankestyrelsen, at der var tale om forbrugsgoder, der ikke udelukkende fungerede som hjælpemiddel. Der blev således tale om egenbetaling på 50 pct. for ansøgeren.

Principafgørelse O-2-00

Ankestyrelsen har i principielt møde behandlet nogle sager om støtte til køb af bil til ansøgere med kroniske smerter på grund af svære ryglidelser, som f.eks. svære degenerative forandringer, herunder spondylolisthese eller følger efter operation for discusprolaps.

Fælles for sagerne var, at der var tale om ansøgere, hvis funktionsniveau hovedsagligt var nedsat på grund af smerter. Der var derimod ikke tale om svære lammelser i nogen af sagerne. I sag nr. 1 var ansøgerens kørselsbehov erhvervsmæssigt, og han blev anset for berettiget til støtte til køb af bil, i de øvrige 5 sager var kørselsbehovet af ikke-erhvervsmæssig karakter og sagerne fik forskelligt udfald afhængigt af den konkrete vurdering af ansøgers funktionsevne.

Principafgørelse C-7-00

Der kunne ikke i det konkrete tilfælde gives hjælp til forstørrelsesprogrammet zoomtekst, da Ankestyrelsen ikke fandt, der var tale om et hjælpemiddel, der i væsentlig grad ville lette

hverdagen for ansøgeren, og at der ikke var behov for det ansøgte i forbindelse med udøvelse af et erhverv, jf. servicelovens § 97, stk. 1.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at zoomtekst ikke ansås for en forudsætning for, at ansøger kunne benytte sin computer til kommunikation, da ansøger var i stand til at læse det skrevne på skærmen med den forstørrelse, ansøger benyttede i Word.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at ansøger var i stand til selvstændigt at poste breve, at henvende sig personligt i banken og at ansøger var bevilget et CCTV-anlæg.

Principafgørelse C-24-00

Ankestyrelsen har behandlet en sag om bevilling af en kassettebåndoptager til en synshandicappet. Ankestyrelsen fandt ansøgeren berettiget til det ansøgte som forbrugsgode efter undtagelsesbestemmelsen, der omfatter hjælp til de fulde anskaffelsesudgifter. Kommunen kunne bevilge den til enhver tid værende bedst egnede og billigste læsebåndoptager på markedet, om nødvendigt med særlig tilretning heraf. Udgiften skulle overstige 500 kr. Der ville ikke kunne ske særlig indretning af et forbrugsgode, der indgik i sædvanligt indbo, da der ikke kunne ydes hjælp dertil.

Principafgørelse C-30-00

Ankestyrelsen har behandlet 3 sager med henblik på afklaring af betydningen af aktivitetsbehov og -niveau ved ansøgning om 3-hjulede el-køretøjer som hjælpemiddel.

Alle ansøgere havde varigt nedsat gangfunktion, og kunne ikke anvende 3-hjulet cykel.

I sag nr. 1 og 2 var ansøgerne berettiget til et 3 hjulet el-køretøj. Ankestyrelsen fandt, at ansøgerne havde et ikke uvæsentligt aktivitetsbehov og -niveau i forhold til alder og funktionsevne, og at det 3-hjulede el-køretøj i væsentlig grad ville kunne afhjælpe den nedsatte funktionsevne og derved i væsentlig grad lette den daglige tilværelse for ansøger.

Ankestyrelsen lagde i begge sager vægt på, at efter servicelovens indledende formålsbestemmelse er formålet med hjælp efter loven at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at afgørelsen skulle træffes på grundlag af en samlet vurdering af ansøgers situation.

Ankestyrelsen fandt i den ene sag, at ansøger ville blive selvhjulpnen og uafhængig af ægtefælle i et væsentligt omfang ved bevilling af et 3 hjulet el-køretøj.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at ansøger havde behov for aktiviteter på egen hånd, at ægtefællen sjældent var hjemme, og derfor ikke kunne køre for ansøger i fælles bil, og at ansøger var afhængig af ægtefællen for at komme rundt - også i nærmiljøet, da ansøger alene hverken kunne komme rundt med kørestol, cykel eller bil.

I sag nr. 3 var ansøger ikke berettiget til et 3-hjulet el-køretøj sammenholdt med allerede bevilgede hjælpemidler i form af albuestokke, manuel kørestol og handicapbil.

Ankestyrelsen fandt ikke, at et 3 hjulet el-køretøj i væsentlig grad ville afhjælpe den nedsatte funktionsevne yderligere og derved i væsentlig grad lette den daglige tilværelse i forhold til de allerede bevilgede hjælpemidler.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at ansøger selv kunne betjene en manuel kørestol i et vist omfang pga. god kraft i armene, at ansøger havde 2 albuestokke som ansøger brugte for at opnå en gangdistance på ca. 25 meter, og at ansøger havde en handicapbil, som ansøger selv kunne køre.

Principafgørelse C-48-00

Almindelige aldersbetingede lidelser er omfattet af reglerne om hjælpemidler. Afgørende for retten til hjælpemidler er den konkrete vurdering i forhold til betingelserne i lov og bekendtgørelse.

En kvinde med aldersbetinget dobbeltsidig slidgigt i hofterne fandtes efter en konkret vurdering berettiget til en rollator som et hjælpemiddel. Det var uden betydning, at hun kunne cykle, hvilket ikke belastede hofterne i betydende grad.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at kvinden havde gangudløste hoftesmerter og gangusikkerhed, at slidgigten var en varig og smertefuld sygdom og at kvindens fysiske aktivitet var begrænset af generne. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at symptomerne i væsentlig udstrækning

kunne afhjælpes ved brug af hjælpemidler, herunder rollator, og at en rollator i den konkrete situation ville betyde, at kvinden blev mere selvhjulpne. Endelig lagde Ankestyrelsen vægt på servicelovens indledende formålsbestemmelse.

Principafgørelse C-23-01

Hjælp til forbrugsgoder, dvs. produkter der fremstilles og forhandles bredt til sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed, kan ydes, når betingelserne for at yde hjælp til hjælpemidler er opfyldt, med mindre der er tale om forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

Det er derfor uden betydning for eventuel hjælp til køb af en hvilestol som forbrugsgode, at stolen kan købes hos en almindelig møbelforhandler. En stol, som kan købes hos en almindelig møbelforhandler, kan ikke alene af den grund anses for at være "sædvanligt indbo", hvortil der ikke kan ydes hjælp.

Det afhænger af en konkret vurdering i forhold til det ansøgte forbrugsgode, om forbrugsgodet har en væsentlig handicapkompenserende funktion for en varigt nedsat funktionsevne. Der må således konkret lægges vægt på, om det ansøgte forbrugsgode skønnes specielt egnet, eller indrettet til at tilgodese funktionsnedsættelsen/lidelsen, eller i øvrigt skønnes udformet til i væsentlig grad at kompensere for følgerne af lidelsen eller et specifikt handicap.

Den konkrete sag om hjælp til køb af en hvilestol som forbrugsgode blev hjemvist.

Principafgørelse C-40-01

Ankestyrelsen fandt efter en konkret vurdering, at en farvetester ikke i væsentlig grad afhjælpede varige følger af den nedsatte funktionsevne som følge af et synshandicap eller i væsentlig grad lettede den daglige tilværelse i hjemmet.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at selv om den nyeste model af farvetesteren (colortest 150) var væsentligt forbedret i forhold til den tidligere model, kompenserede den kun for en meget begrænset del af synshandicappet.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at ansøgeren ønskede at anvende farvetesteren til rent private formål og fritidsinteresser.

Ankestyrelsen vurderede, at ansøgeren havde mulighed for at blive kompenseret for det manglende syn på anden vis i de situationer, hvor hun mente at kunne drage nytte af en farvetester.

Ankestyrelsen fandt det dog ikke udelukket, at der kunne være andre situationer/formål, hvor en farvetester efter en konkret vurdering ville kunne bevilges som et hjælpemiddel.

Principafgørelse C-52-01

En stærkt svagsynet kvinde fandtes berettiget til hjælp til anskaffelse af et dansktalende ur, som et hjælpemiddel.

Ankestyrelsen fandt således, at det ansøgte ur var et hjælpemiddel, der var fremstillet med henblik på at afhjælpe en fysisk funktionsnedsættelse, og ikke et forbrugsgode med en særlig indretning. Endvidere fandtes uret i væsentlig grad at kunne afhjælpe de varige følger af ansøgerens synshandicap og i væsentlig grad at kunne lette hendes daglige tilværelse.

Principafgørelse C-59-01

En mor var ikke berettiget til hjælp til anskaffelse af en almindelig mobiltelefon til sin 10-årige hørehæmmede datter, da Ankestyrelsen fandt, at en mobiltelefon var et forbrugsgode, der normalt indgik i sædvanligt indbo, og som normalt fandtes i ethvert hjem, der måtte ønske det.

Moderen var derimod berettiget til hjælp til en teleslynge, som datteren på grund af sit hørehandicap skulle anvende ved brug af mobiltelefonen. Ankestyrelsen fandt således, at den ansøgte teleslynge var et hjælpemiddel, der i væsentlig grad kunne afhjælpe de varige følger af datterens hørehandicap samt i væsentlig grad lette hendes daglige tilværelse.

Principafgørelse C-60-01

En 80-årig mand fandtes berettiget til hjælp uden egenbetaling til anskaffelse af en forstærker-telefon der var specielt udformet til hørehandicappede og med indbygget telespole.

Begrundelsen var, at Ankestyrelsen fandt at den ansøgte forstærkertelefon var et hjælpemiddel, og at dette hjælpemiddel i væsentlig grad kunne afhjælpe de varige følger af ansøgerens hørenedsættelse og i væsentlig grad lette hans daglige tilværelse.

Ankestyrelsen bemærkede i forhold til nævnets og kommunens afgørelser, at disse afgørelser ikke fandtes at være i overensstemmelse med Ankestyrelsens praksis.

Principafgørelse C-31-02

En kvinde var ikke berettiget til hjælp til udskiftning af en vaskemaskine, da Ankestyrelsen fandt, at der var tale om et forbrugsgode, der normalt indgik i sædvanligt indbo, og som normalt forefandt i ethvert hjem, der måtte ønske det.

Ankestyrelsen lagde vægt på udviklingen i den almindelige levestandard, på folks forbrugs- og levevaner, på samfundsudviklingen og på, at langt den overvejende del af alle danske husholdninger har adgang til vaskemaskine i hjemmet.

Ankestyrelsen bemærkede, at det ikke havde betydning for vurderingen af, hvorvidt en vaskemaskine var sædvanligt indbo, om ansøgeren boede i ejerbolig eller i lejebolig.

Principafgørelse C-34-02

Ankestyrelsen fandt, at et beskyttet værksted var forpligtet til at indrette arbejdspladsen i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningens bestemmelser om indretning af faste arbejdssteder.

Ankestyrelsen fandt endvidere, at i det omfang ansøgers lidelse ikke kunne tilgodeses med en arbejdsstol indenfor arbejdsmiljølovgivningens rammer, var kommunen forpligtet til at vurdere sagen efter servicelovens regler om hjælpemidler og forbrugsgoder, og i den forbindelse indhente de relevante oplysninger.

Personer i beskyttet beskæftigelse fandtes ikke omfattet af aktivlovens bestemmelse om arbejdsredskaber.

Det beskyttede værksted var ikke omfattet af hjælpemiddelbekendtgørelsens bestemmelse om hjælpemidler, der var til fælles brug eller i øvrigt var basisinventar, da bestemmelsen måtte anses for udtømmende at gøre op med, hvilke boformer og institutioner, der var omfattet.

Principafgørelse C-10-03

En 78-årig stærkt hørehandicappet kvinde var efter en konkret og individuel vurdering berettiget til hjælp til et MicroLink anlæg som hjælpemiddel. MicroLink anlægget fandtes i

væsentligt omfang at ville afhjælpe ansøgerens kommunikationsbehov og kompensere for hendes kommunikationshandicap i forhold til andre mennesker.

Ankestyrelsen lagde vægt på omfanget af ansøgerens hørehandicap, og på at ansøgeren var meget udadvendt og aktiv, og på at hendes kommunikationsproblemer ikke havde kunnet afhjælpes på anden vis.

Principafgørelse C-35-03

En 35-årig kvinde, som var uden hår som følge af hudsygdommen alopecia universalis, var ikke berettiget til hjælp til en paryk "Hår for livet" som et hjælpemiddel.

Ankestyrelsen vurderede at den ansøgte paryk "Hår for livet" - ud fra en konkret samlet vurdering af ansøgers situation - ikke kunne anses for i væsentlig grad yderligere at afhjælpe de varige følger af ansøgerens nedsatte funktionsevne og lette den daglige tilværelse i forhold til en maskinfremstillet paryk. En maskinfremstillet paryk fandtes i ansøgerens tilfælde i tilstrækkelig grad at afhjælpe den manglende hårvækst.

Ankestyrelsen fandt, at det ikke var udelukket, at "Hår for livet" kunne bevilges som et hjælpemiddel, når denne paryk må anses for at være bedst egnede og billigste hjælpemiddel frem for andre paryktyper ud fra en konkret og individuel vurdering.

Principafgørelse C-22-05

En elevationsseng/sengebund var et forbrugsgode, men kunne ikke betragtes som sædvanligt indbo. Der var ikke tilstrækkeligt grundlag for at antage, at en elevationsseng/sengebund var så almindeligt udbredt, at den normalt fandtes i ethvert hjem, der måtte ønske det.

Principafgørelse C-46-05

En blind mand var ikke berettiget til hjælp til en skærmlæser/taleprogram til mobiltelefonen, som hjælpemiddel efter serviceloven.

Ankestyrelsen fandt, også under hensyn til de allerede bevilgede hjælpemidler, at skærmlæseren/taleprogrammet ikke i væsentlig grad yderligere kunne afhjælpe følgerne af synshandicappet eller lette hans daglige tilværelse.

Principafgørelse C-9-06

En kvinde var ikke berettiget til hjælp til anskaffelse af en standard computer til sin søn, der var infantil autist.

Begrundelsen var, at en standard computer var et forbrugsgode, der normalt indgik i sædvanligt indbo, og som fandtes i ethvert hjem, der måtte ønske det.

Principafgørelse C-25-06

En tohjulet cykel med hjælpemotor fandtes at være et forbrugsgode, og for en kvinde, der led af sclerose, fandtes en sådan cykel at være et forbrugsgode, der udelukkende fungerede som et hjælpemiddel. Kvinden var derfor berettiget til hjælp til cyklen svarende til den fulde anskaffelsespris eller som udlån.

Der blev lagt vægt på, at der var tale om et produkt, der blev fremstillet og forhandlet bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed.

Der blev endvidere lagt vægt på kompensationsprincippet samt på, at der for kvinden ikke var knyttet nogen forbrugsgodeværdi til cyklen, og at hendes alternativ til at benytte cyklen til at komme omkring med i nærmiljøet ville være benyttelse af et egentligt hjælpemiddel.

Bilag 4 Måleskema

Ankestyrelsen 2007 Praksisundersøgelse om hjælpemidler og forbrugsgoder jf. Servicelovens § 112 og § 113	
Identifikation af sagen	
Kommune	
Kommune nr.	
Sagsnr.	
Sagsbehandler (initialer)	
1. Grundoplysninger	
1.1. Borgerens fødselsdato (ddmmåååå)	
1.2. Køn	1. Mand 2. Kvinde
2. Oplysninger om kommunens afgørelse	
2.1. Dato for kommunens afgørelse?	1. Dato 2. Uoplyst Evt. bemærkninger:
2.2. Hvad går kommunens afgørelse ud på?	1. Bevilling af hjælpemiddel 2. Bevilling af forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling 3. Bevilling af forbrugsgode med 50 pct. egenbetaling + bevilling af nødvendige udgifter til et dyrere produkt eller særlig indretning 4. Bevilling af forbrugsgode med et beløb svarende til de fulde anskaffelsesudgifter 5. Andet Evt. bemærkninger
2.3. Hvad er der søgt om?	1. Hjælpemiddel 2. Forbrugsgode 3. Andet Evt. bemærkninger

3. Den materielle vurdering af kommunens afgørelse	
3.1. Er afgørelsen samlet set rigtig?	1. Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis 2. Nej, afgørelsen ville blive ændret eller sagen hjemvist, hvis det havde været en klagesag Evt. bemærkninger:
3.2. I hvilket grad er sagen oplyst?	1. Ingen oplysninger mangler 2. Mindre væsentlige oplysninger mangler 3. Væsentlige oplysninger mangler 4. Afgørende oplysninger mangler Evt. bemærkninger:
3.3. Er betingelsen om, at borgeren skal have en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne opfyldt?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. bemærkninger:
3.4. Er betingelse om, at hjælpemidlet/forbrugsgodet i væsentlig grad afhjælper de varige følger af den nedsatte funktionsevne opfyldt?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant Evt. bemærkninger:
3.5. Er betingelsen om, at hjælpemidlet/forbrugsgodet i væsentlig grad letter den daglige tilværelse i hjemmet opfyldt?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant Evt. bemærkninger:

<p>3.6. Er betingelsen om, at hjælpemidlet/forbrugsgodet skal være nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv, opfyldt?</p>	<p>1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant</p> <p>Evt. bemærkninger:</p>
<p>Spørgsmål 3.7. til og med 3.9. vedrører kun § 113 Forbrugsgoder</p>	
<p>3.7. Er hjælp til anskaffelse af forbrugsgodet udmålt i overensstemmelse med reglen om 50 pct. egenbetaling på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art, jf. servicelovens § 113, stk. 3</p>	<p>1. Ja 2. Nej 3. Ikke relevant</p> <p>Evt. bemærkninger:</p>
<p>3.8. Er betingelsen for at yde hjælp til forbrugsgodet efter servicelovens § 113, stk. 4, om forbrugsgoder, der er dyrere end et almindeligt standardprodukt, eller forbrugsgoder, der kræver særlig indretning, opfyldt?</p>	<p>1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant</p> <p>Evt. bemærkninger:</p>
<p>3.9. Er betingelsen for at yde hjælp til forbrugsgodet efter servicelovens § 113, stk. 5, om forbrugsgoder, der udelukkende fungerer som hjælpemidler, opfyldt?</p>	<p>1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant</p> <p>Evt. bemærkninger:</p>
<p>4. Vurdering af formelle regler</p>	
<p>4.1. Hvilken form har afgørelsen?</p>	<p>1. Skriftlig afgørelse 2. Skriftligt notat i kommunens journal 3. Anden form</p> <p>Evt. bemærkninger:</p>

4.2. Fremgår det, hvilken afgørelse der er truffet?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. bemærkninger:
4.3. Fremgår det, med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. bemærkninger:
4.4. Har borgeren ved afgørelsen fået fuldt ud medhold?	1. Ja 2. Nej Evt. bemærkninger:
4.5. Har borgeren været inddraget i behandlingen af sagen?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. bemærkninger:
4.6. Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger?	1. Ja 2. Nej Evt. bemærkninger

